

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

(Danıştay'ın İptal Kararı Üzerine Verilen)
REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : D3/1/Ş.Y.-00/3 (Soruşturma)

Karar Sayısı : 05-85/1181-335

Karar Tarihi : 19.12.2005

10 DOSYA KONUSU : Danıştay 13. Dairesi'nin 6.9.2002 tarih, 02-53/685-278 sayılı Rekabet Kurulu Kararı'nın iptaline ilişkin 1.7.2005 tarih, 2005/5063 E. 2005/3393 K. sayılı, 1.7.2005 tarih, 2005/5057 E. 2005/3394 K. sayılı, 28.9.2005 tarih, 2005/5086 E. 2005/4783 K. sayılı ve 25.10.2005 tarih, 2005/5074 E. 2005/5172 K. sayılı Kararları üzerine yonga ve/veya lif levha piyasalarında faaliyet gösteren soruşturmaya konu teşebbüslerin, satış fiyatını birlikte belirlemek suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'u ihlal eder nitelikteki eylemlerinin yeniden değerlendirilmesi.

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

20 Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : Tuncay SONGÖR, Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ, Rıfkı ÜNAL,
Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI, Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN

B. RAPORTÖRLER: Ali İhsan ÇAĞLAYAN, Pelin ERDOĞAN

30 **C. ŞİKAYET EDEN :** Türkiye Ağaç İşleri Esnaf ve Sanatkarları Federasyonu
Gazimustafakemal Bulvarı No: 107/4 06570
Maltepe-Ankara

D. HAKKINDA SORUŞTURMA YAPILANLAR

1.Divapan Entegre Ağaç Panel Sanayi ve Ticaret A.Ş.
(Divapan)
Tokuşlar Köyü Yiğilca Yolu-Düzce

40 Temsilcisi: Av. Metin CEYHUN
Clod Farer Cad. Dostluk Yurdu Sok. 10/9 Sultanahmet -
İstanbul

2.Orma Orman Mahsülleri İntegre Sanayi ve Ticaret A.Ş.
(Orma)
İstiklal Mah. Atatürk Bulvarı 32310 Isparta

Temsilcisi: Prof. Dr. İ. Yılmaz ASLAN
ACT Danışmanlık Ltd. Şti. Polaris Plaza Ahi Evran Cad.
1/15 Maslak -İstanbul

50 3.SFC Entegre Orman Ürünleri Sanayi Tesisleri ve Ticaret A.Ş. (SFC)
Alemdağ Cad. Masaldan İş Merkezi No: 46 D Blok Kat: 1
B.Çamlıca -İstanbul

4.Yıldız Sunta MDF Orman Ürünleri Sanayi Tesisleri ve Ticaret A.Ş.(Yıldız MDF)
Beşevler Sanayi Bölgesi Yıldız Cad. No: 1 41180
Uzunçiftlik -İzmit

60 **E. İDDİALARIN ÖZETİ:** Yonga levha ve/veya lif levha (MDF) piyasasında faaliyet gösteren teşebbüslerin; ayda bir ya da bazen daha değişik aralıklarla düzenlenen toplantılarda bir araya geldikleri ve bu toplantılarda yonga levha ve/veya MDF'nin satış ve vade koşullarını belirledikleri, dolayısıyla yonga levha ve/veya lif levha (MDF) piyasasında rekabeti engellemeye yönelik davranışlar içinde buldukları iddia edilmektedir.

F. DOSYA EVRELERİ

70 Türkiye Ağaç İşleri Esnaf ve Sanatkarları Federasyonu'nun, ağaç sanayii sektöründe yonga levha üretimi ile iştigal eden fabrikaların ürünlerine aynı tarihlerde ve aynı oranlarda zam yaptıklarına ilişkin, Rekabet Kurumu kayıtlarına 15.5.2000 tarih ve 1853 sayı ile intikal eden başvurusu üzerine 21.7.2000 tarih ve D3/1/Ş.Y.-00/03 sayılı İlk İnceleme Raporu hazırlanmıştır.

Söz konusu İlk İnceleme Raporunun görüşülmesi sonucunda alınan 25.7.2000 tarih ve 00-28/302-171 sayılı Rekabet Kurulu Kararı ile; konuya ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun'un 40. maddesinin 1. fıkrası gereğince önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.

80 Yapılan önaraştırma sonucunda Kurum raportörleri tarafından hazırlanan 14.2.2001 tarih ve D3/2/P.U.-01/2 sayılı Önaraştırma Raporu Kurul'a sunulmuştur. Kurul söz konusu Önaraştırma Raporunu görüşerek 27.2.2001 tarih ve 01-10/92-M sayı ile; Çamsan, Dekor, Devrektaş, Divapan, Düzsan, Kastamonu Entegre, Köykobir, Mastaş, Orma, SFC, Yıldız MDF, Yontaş ile Yonga Levha Sanayicileri Derneği hakkında yonga levha ve/veya lif levha satış fiyatlarını birlikte belirlemek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin (a) bendini ihlal edip etmediklerinin belirlenmesi için Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına karar vermiştir.

90 14.3.2001 tarihinde, Kanun'un 43/2. maddesi uyarınca ilgililere soruşturma açıldığına dair bildirimde bulunularak kendilerinden 30 gün içinde ilk yazılı savunmalarını göndermeleri istenmiştir. Tarafların ilk yazılı savunmaları süresi içinde Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. Taraflardan Köykobir ise ilk yazılı savunmasını göndermemiştir.

Kurul, 22.8.2001 tarih ve 01-40/396-M sayılı Kararı ile; yürütülmekte olan soruşturmanın 27.8.2001 tarihinde sona eren süresinin, 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin 1. fıkrası çerçevesinde 6 ay uzatılmasına karar vermiştir.

100 Soruşturma sonucunda hazırlanan 27.2.2002 tarih ve SR/02-1 sayılı Soruşturma Raporu Kanun'un 45/1. maddesi uyarınca Başkanlıkça tüm Kurul Üyeleri ile ilgili taraflara tebliğ olunmuş ve aynı maddenin 2. fıkrası gereğince taraflardan 30 gün içinde yazılı savunmalarını göndermeleri istenmiştir.

Soruşturma Raporu'nun tebliğini takiben; Çamsan, Dekor, Devrektaş, Divapan, Düzsan, Kastamonu Entegre, Masstaş, Orma, SFC, Yontaş ve Dernek'in Kanun'un 45. maddesinin 2. fıkrası uyarınca talep ettikleri ek süre kendilerine Kurul Kararı ile tanınmış, ilgili teşebbüslerin yazılı savunması yasal süresi içinde en son 30.4.2000 tarihinde olmak üzere Kurum'a intikal etmiştir.

110 Teşebbüslerden Devrektaş ve Köykobir'in ikinci yazılı savunmaları Kurumumuza intikal etmemiştir. Bu aşamada teşebbüslerden sadece Kastamonu sözlü savunma talebinde bulunmuştur.

Soruşturma Heyeti'nin hazırladığı 15.5.2002 tarihli "Ek Yazılı Görüş", Kanun'un 45/2. maddesi uyarınca, 16.5.2002 tarihinde tüm Kurul Üyeleri ve taraflara tebliğ edilmiştir. Çamsan, Dekor, Devrektaş, Düzsan, Kastamonu Entegre, Masstaş, SFC, Yontaş ve Dernek'in Kanun'un 45. maddesinin 2. fıkrası uyarınca talep ettikleri ek süre kendilerine Kurul Kararı ile tanınmış, ilgili teşebbüslerin ek görüşe karşı cevapları yasal süreleri içinde en son 16.7.2000 tarihinde olmak üzere Rekabet Kurumu'na intikal etmiştir. Teşebbüslerden

120 Divapan, Köykobir ve Yıldız MDF üçüncü yazılı savunmaları Kurumumuza intikal etmemiştir.

Söz konusu teşebbüsler ek yazılı görüşe cevaplarında Kanun'un 46. maddesi uyarınca sözlü savunma toplantısı yapılmasını talep etmiştir.

Rekabet Kurulu'nun 25.7.2002 tarih ve 02-45 sayılı toplantısında, yürütülen soruşturma ile ilgili olarak 4.9.2002 tarihinde sözlü savunma toplantısı yapılmasına ve sözlü savunma toplantısına soruşturma kapsamındaki

130 teşebbüslerin davet edilmesine karar verilmiş ve sözlü savunma toplantısı davetiyeleri, Kanun'un 46/2. maddesi uyarınca ilgililere gönderilmiştir.

4.9.2002 tarihinde sözlü savunma toplantısı yapılmıştır.

Rekabet Kurulu 6.9.2002 tarihinde 02-53/685-278 sayılı nihai kararını vermiştir.

Gerekçeli karar taraflara 3.6.2004 tarihinde tebliğ edilmiştir. Taraflar gerekçeli kararı 4.6.2004 ve 7.6.2004 tarihlerinde tebellüğ etmiştir. Köykobir'e karar tebliğ edilememiştir. Köykobir ve Dernek hariç diğer teşebbüsler, Danıştay'da süresi içinde dava açmıştır. Danıştay 13. Dairesi, Divapan'a ilişkin 1.7.2005 tarih, 2005/5063 E. 2005/3393 K. sayılı, Yıldız MDF'ye ilişkin 1.7.2005 tarih, 2005/5057 E. 2005/3394 K. sayılı, Orma'ya ilişkin 28.9.2005 tarih, 2005/5086 E. 2005/4783 K. sayılı ve SFC'ye ilişkin 25.10.2005 tarih, 2005/5074 E. 2005/5172 K. sayılı Kararları'nda; soruşturmayı yürüten Kurul üyesinin nihai karar toplantısına katılarak oy kullanmasının hukuka aykırı bulunması gerekçesiyle, 6.9.2002 tarih, 02-53/685-278 sayılı Rekabet Kurulu Kararı'nın davacılara ilişkin kısımlarının iptalini hükme bağlamıştır. Diğer teşebbüslerin davaları sürmektedir.

140

150

Bunun üzerine 15.12.2005 tarih ve 05-84 sayılı Kurul toplantısında; mevcut dosya üzerinden yeniden karar verilmesini teminen gerekli hazırlık çalışmalarının yapılmasına ve konunun Kurul gündemine getirilmesine karar verilmiştir.

160

Kurul'un konu ile ilgili almış olduğu kararın gereği olarak dosya üzerinde yapılan değerlendirmeler ışığında düzenlenen 14.12.2005 tarihli dosya 14.12.2005 tarih ve 291 sayılı Başkanlık önergesi ile Rekabet Kurulu 19.12.2005 tarih ve 05-85 sayılı toplantısında ilk inceleme, önaraştırma, soruşturmaya ait tüm savunma, ek savunma, sözlü savunma tutanakları, raporlar, Danıştay'ın iptal kararları, tüm dosya münderecatında yer alan bilgi ve belgeleri inceleyerek, nihai kararını vermiştir.

6.9.2002 tarih, 02-53/685-278 sayılı Kurul Kararı'nın Dernek ve Köykobir'e yönelik kısmının Danıştay 13. Dairesi'nde açılan ilgili davalarda, dava konusu yapılmadığından kesinleşmesi nedeniyle, Dernek ve Köykobir'e ilişkin karar yeniden değerlendirilmemiştir.

170

2.7.2005 tarih ve 5388 sayılı "Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun"un 5. maddesinde yer alan "Soruşturma yapılmasına karar verildiği takdirde Kurul ilgili daire başkanının gözetiminde soruşturmayı yürütecek raportör veya raportörleri belirler." hükmü uyarınca alınan 13.7.2005 tarih, 05-46/667 sayılı Kurul kararının "Soruşturma heyeti Başkanı olarak belirlenmiş bulunan Rekabet Kurulu Üyelerinin, söz konusu dosyalara ilişkin nihai kararın alındığı toplantılara katılmaması gerektiği" hükmünü içeren 3. maddesi doğrultusunda, 2002 yılında görev yapan Kurul yapısının da değişmiş olduğu dikkate alınarak, o tarihte mevcut soruşturmanın Heyet Başkanlığını yürüten Kurul Üyesi Murat GENCER'in görev süresinin dolması nedeniyle kurul üyeliğinden de ayrıldığından nihai karar toplantısında bulunmamıştır.

180

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili yönetici özetinde; soruşturma sürecinde elde edilen bilgi ve belgeler ışığında, Soruşturma Raporu'nda verilen sonuçlarda herhangi bir değişikliğe gidilmesine gerek olmadığı ifade edilmektedir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. İlgili Pazar

190

H.1. 1. İlgili Ürün Pazarı

Halk arasında sunta (suni tahta) olarak bilinen yonga levha, genellikle lignoselülozik (selüloz içeren odunumsu) hammaddeden elde edilen yonga veya küçük parçacıkların sentetik bir reçine ya da uygun bir yapıştırıcı yardımı ile ısı ve basınç altında geniş ve büyük yüzeyli levhalar haline getirilmesi ile elde edilen ve gerek mobilya yapımında gerekse başka amaçlarla kullanılan bir malzemedir. Kereste ve kontrplak üretimi için, kalın çaplı düzgün gövdeli, uzun ve fazla miktarda odun kusurları içermeyen tomrukların kullanılması

200 gerekmekte olup bu tür hammaddelerin bulunması nispeten zor ve pahalıdır. Halbuki yonga levha üretimi için kullanılacak hammaddede bu tür özellikler aranmadığı gibi bitki artıkları bile değerlendirilebilmektedir.

210 Yonga levhalar birçok kullanım yeri için gerekli fiziksel ve mekanik özellikleri taşırlar; düzgün yüzeylidir, istenen kalınlıkta üretilebilir, homojen bir yapıya sahiptir, çivi, vida, tutkal ve diğer malzemelerle birleştirilebilir, büyük ebatlarda üretilmiş olması işçilikten tasarruf sağlar, üst yüzey işlemleri uygulanabilir, yongaların koruyucu, yanmayı geciktiren maddelerle işleme sokulmasıyla çeşitli özellikler kazandırılabilir, işlenmesi kolaydır, masif ağaç malzemede görülen budak, çürüklük ve lif kıvrıklığı gibi kusurlar bulunmaz ve nispeten ucuzdur.

220 Yonga levha üretiminde kullanılan hammaddelerin %90'ı odun ve lignoselülozik malzemelerdir. Bu amaçla genellikle, bakım ve aralama kesimleri ile ağaçların budanması sonunda elde edilen ince yuvarlak odunlar, dal ve tepe uçları ile ağaç endüstrisi artıkları yonga levha üretiminde kullanılmaktadır. Batı Avrupa'da başlangıçta iğne yapraklı ağaç odunları (ladin, çam, köknar ve Sıtkaladini) tercih edilirken, daha sonraları ekonomik olmaları ve kolay temin edilmelerinden dolayı kayın, huş, kavak, kızılbaş ve söğüt gibi yapraklı ağaç türleri de kullanılmaya başlanmıştır. Yonga levhalar mobilya sektörü dışında kat döşemeleri, prefabrik ev yapımı ve kapı göbeği imalatında kullanılmaktadır.

MDF kelime anlamı ile orta yoğunlukta lif levha olup, ağaç liflerinin sıcakta sertleşen sentetik reçine ile birbirine kaynaştırılması suretiyle levhalar halinde üretilen ahşap esaslı bir malzemedir. Yonga levhada odun, yonga (kıymık) haline getirilirken, MDF'de daha da ileriye gidilerek odun, en küçük fiziksel özelliği olan liflerine kadar ayrıştırılmaktadır.

230 Lif levhalar Türk standartlarına göre üç çeşittir. Bunlar; yumuşak, orta ve sert lif levhalardır. Orta sert lif levhalar (MDF) son 25 yıl içinde mobilya endüstrisinde gittikçe artan bir oranda kullanılmaya başlamıştır.

240 MDF'nin her noktasında liflerin eşit dağılması ve çok yoğun bulunuşu levhaların her iki yüzünün olduğu kadar, kenarlarının da makine ile herhangi bir kırılma olmaksızın ya da malzeme parçacıkları arasında boşluklar ortaya çıkmaksızın işlenmesine imkan sağlamaktadır. Bu sayede MDF, masa tablaları, kapı panelleri, kenarları zırlı ve profil yüzeyli çekmece alınları gibi parçaların üretilmesinde başarı ile kullanılmaktadır. Son derece düzgün ve homojen bir yüzeye sahip olan MDF, gerek boyama, gerekse dekoratif folyo veya ahşap kaplamada çok iyi bir taban oluşturmaktadır. Bu özellikleri, MDF'nin pek çok uygulamada masif ahşaba alternatif olarak kullanılmasına olanak sağlamaktadır.

Levha endüstrileri içinde kontrplak endüstrisi ve kaplama endüstrisi yüksek kaliteli ve değerli odun işlemektedir. Kaliteli odunların azalması ile birlikte bu ürünlerin fiyatı da artmaktadır. Buna karşılık MDF'nin kontrplak ve hatta yonga levhadan daha düşük kalitedeki odunlardan üretilebilmesi, masif ağaca aynı kolaylıkla (hatta daha kolay) işlenebilen fakat daha ekonomik bir alternatif

250 oluşturmasına ve bunun sonucu olarak da pek çok kullanım yerinde masif ahşabin yerini almasına yol ağmıştır.

MDF aslında sert lif levha ile yonga levhanın üstün özelliklerinin kombine edildiği bir levha ürünüdür. Zira MDF üretiminde sert lif levhada olduğu gibi lifler, yonga levhada olduğu gibi de tutkal kullanılmaktadır. Liflerin kullanılması yüzeylerin sert lif levha gibi düzgün ve yeknesak olmasını, tutkal kullanılması ise levhaların dayanımının yüksek olmasını sağlamaktadır. Yonga levha ve MDF'nin laminat adı verilen ince bir melamin levha ile kaplanmış halleri suntu lam ve MDF lam olarak bilinmektedir.

260 Yukarıdaki açıklamalardan anlaşılacağı üzere yonga levha ve MDF oldukça farklı iki üründür. Her ne kadar MDF, yonga levhanın kullanılabildiği birçok yerde ikame edilebilse de, MDF'nin daha pahalı ve daha kaliteli bir ürün olmasından dolayı, bu ikame sınırlı kalmaktadır. Bu iki ürün özellikle mobilya endüstrisinde birbirini tamamlayan iki ayrı ürün olarak kullanılmaktadır. Dolayısıyla ilgili pazar, “yonga levha pazarı” ve “MDF pazarı” olarak belirlenmiştir.

H.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

270 Yonga ve lif levha firmalarının üretim tesislerinin Marmara, Orta ve Doğu Karadeniz bölgelerinde yoğunlaştığı görölse de üretilen levhalar bayiler ve toptancılar vasıtasıyla tüm Türkiye’de bu ürünleri kullanan imalatçılara ulaştırılmaktadır. Dolayısıyla ilgili coğrafi pazar, “Türkiye Cumhuriyeti Sınırları Dahili” olarak belirlenmiştir.

H.2. Haklarında Soruşturma Yürütölen Taraflar

H.2.1. Çamsan Ağaç Sanayi ve Ticaret A.ř. (Çamsan)

280 şirket Ordu ilinde 1978 yılında kurulmuş ve 1984’te faaliyete geçmiştir. Türkiye’deki ilk MDF üretim tesisini kuran Çamsan, aynı zamanda en büyük MDF entegre kuruluşu olarak sektörün lideridir. Çok ortaklı halka açık bir şirket olan Çamsan ham MDF, kaplamalı MDF, Laminat parke, yapı profilleri, profil, kağıt empenyesi, formaldehit ve tutkal üretmektedir. Firmanın yönetim kurulu üyeleri; Yüksel Poyraz (Başkan), şükrü Bodur (Bşk. Yrd.), Fikri Taştemel, Mustafa Poyraz, Altan Bodur, Hakan Poyraz ve Gökhan Poyraz’dan oluşmaktadır. şirketin ortaklık yapısına Tablo 1’de yer verilmiştir.

290 Tablo: 1 Çamsan’ın Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
Çamsan A.ř.	21.52
Yüksel Poyraz	20.28
Aztaş. A.ř.	15.08
Hakan Poyraz	10.37
şükrü Bodur	10.76
Diğer Ortaklar (3930 kişi)	21.99
TOPLAM	100.00

H.2.2. Dekor Orman Ürünleri Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. (Dekor)

1998 yılında kurulan şirket, Eskişehir’de bulunan Suntasan Orman Sanayi ve Ticaret A.Ş.’nin fabrikasını aynı yıl içerisinde kiralarak üretime geçmiştir. Çıplak yonga levha ve melamin kaplamalı yonga levha üreten teşebbüsün ortaklık yapısına Tablo 2’de yer verilmiştir.

300 Tablo: 2 Dekor’un Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
Kadri Yücel Kaymaz	33.3
Ebu Müslüm Taşcan	33.3
Mehmet Selçuk Yahyagil	33.3
TOPLAM	100.0

H.2.3. Devrektaş Devrek Orman Ürünleri Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Devrektaş)

Devrektaş, Zonguldak Devrek’te kurulan ve 1979 yılından bu yana çok ortaklı olarak faaliyet gösteren bir şirkettir. Çıplak yonga levha ve melaminli kaplama yonga levha üreten şirketin yönetim kurulu üyeleri; Mehmet Zeki Hacıkulaoğlu (Başkan), Samim Sırrı Yücel (Bşk. Yrd.), İsmet Metin, Hayri Özen, Mustafa Semerci’den oluşmakta olup ortaklık yapısına Tablo 3’te yer verilmiştir.

310

Tablo: 3 Devrektaş’ın Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
M.Zeki Hacıkulaoğlu	20.00
Suzan Hacıkulaoğlu	19.36
Zonguldak Valiliği Öz. İd. Md.	3.00
Devrek Belediyesi Başkanlığı	0.78
Diğer Ortaklar (2699 Ortak)	56.86
TOPLAM	100.00

H.2.4. Divapan Entegre Ağaç Panel Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Divapan)

Şirket, 1995 yılında Düzpan Düzce Ağaç Panel San. ve Tic. A.Ş. olarak kurulmuş ve 1998 yılında Konya merkezli Kombassan Grubu tarafından devralınarak Divapan Entegre Ağaç Panel San. ve Tic. A.Ş. unvanını almıştır. Şirketin merkezi fabrikanın da bulunduğu Düzce’dedir. Çıplak ve kaplamalı MDF ve dekoratif profil üreten teşebbüsün yönetim kurulu üyeleri; Haşim Bayram (Başkan), Haşim Şahin (Bşk. Yrd.), Osman Nuri Sarı, Ebubekir Sarı, Mehmet B. Pişirici’den oluşmakta olup, ortaklık yapısına Tablo 4’te yer verilmiştir.

320

Tablo: 4 Divapan’ın Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
Kombassan İnş. Tar. A.Ş.	100.00
TOPLAM	100.00

330 **H.2.5. Düzsan Düzce Birlik Orman Ürünleri Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Düzsan)**

Düzsan, 1970 yılında Düzce'de kurulmuş; çıplak yonga levha, melaminli yonga levha ve iç fındık imalatı ve satışı ile iştigal eden, hisse senetleri halka arz edilmiş, fakat İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda işlem görmeyen bir anonim ortaklıktır. Hisse senetlerinin tamamı hamiline olup ortak sayısı hakkında kesin bir bilgi yoktur. Teşebbüsün yönetim kurulu üyeleri; Yılmaz Öney (Başkan), Sedat Öney (Bşk. Yrd.), Mustafa Öztürk, Hasan Sakaoğlu, Sadık Konca'dan oluşmaktadır. Şirkette % 5 ve daha fazla pay sahibi olan ortaklar aşağıdaki gibidir:

340

Tablo: 5 Düzsan'ın Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
Yılmaz Öney	16.52
Sedat Öney	6.32
Nejat Öney	6.04
Diğer	71.12
TOPLAM	100.00

H.2.6. Kastamonu Entegre Ağaç Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Yongapan)

1969 yılında İstanbul'da kurulan şirket 1971 yılında Kastamonu'da ilk üretim tesisini açmış, 1987'den itibaren de Gebze'de üretime başlamıştır. Yonga levha, melamin ve ahşap kaplamalı yonga levha, MDF levha, melamin ve ahşap kaplamalı MDF levha, masif panel, laminat parke ve kontrplak üretimi ve satışı yapılan ürünlerdir. Şirketin yönetim kurulu üyeleri; Ahmet Yahya Kişili (Başkan) Halit Çizmeci (Bşk. Yrd.), Mehmet Orhan İdil, Haluk Yıldız'dan oluşmaktadır. Teşebbüsün ortaklık yapısına Tablo 6'da yer verilmiştir.

350

Tablo: 6 Yongapan'ın Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI
Ahmet Yahya Kişili	38.8
Hayat Holding A.Ş.	7.21
M. Avni Kişili	6.00
Fuat Ceritoğlu	5.00
Diğer Ortaklar	37.99
Toplam	100.00

H.2.7. Köy Kalkınma ve Diğer Tarımsal Amaçlı Kooperatifler Birliği (Köykobir)

Köykobir, Giresun'da kooperatifçiliğe destek olmak üzere 14.10.1969 tarihinde 7 Köy Kalkınma Kooperatifinin birleşmesiyle kurulmuş, 1979 yılında da yonga levha üretimine başlamıştır. 1998 yılının Mayıs ayında faaliyetleri durdurulmuş olan fabrika o günden beri atıl haldedir. 1998 yılından beri Köykobir Yönetim Kurulu Başkanı olan Selim Sağlık ile 22.6.2001 tarihinde görüşülmüş ve Soruşturma Bildirim Yazısı ile sunulan belgelerde adı geçen Dernek toplantılarına katılan eski Genel Müdür Yardımcısı Yalçın Aktaş ve eski Yönetim Kurulu Başkanı Murat Cürgül'ün 1998 yılında görevlerinden

360

370 ayrıldığı öğrenilmiştir. Durum, yönetim kurulu karar defterinin incelenmesiyle de tespit edilmiştir. Sağlık, Aktaş ve Cürgül'ün katıldıkları Dernek toplantıları hakkında bilgi sahibi olmadığını beyan etmiştir.

H.2.8. Masstaş Mudurnu Abant Sunta Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Masstaş)

380 Masstaş, 1975 yılında çok ortaklı bir şirket olarak kurulmuş olup birçok kere el değiştirdikten sonra son olarak Gentaş Grubu'na dahil olarak faaliyet göstermeye başlamıştır. Merkezi fabrikanın da bulunduğu Mudurnu olan teşebbüs, çıplak ve melamin kaplamalı yonga levha üretiminde bulunmaktadır. Şirketin yönetim kurulu üyeleri; Ahmet Kahraman (Başkan), Abdurrahman Kahraman (Bşk. Yrd.), Mehmet Ziya Kahraman, Mustafa Astarıcı, Halil İbrahim Kahraman'dan oluşmaktadır. Teşebbüsün ortaklık yapısına Tablo 7'de yer verilmiştir.

Tablo: 7 Masstaş'ın Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
Gentaş A.Ş.	50.00
Mustafa Astarıcı	17.17
Diğer	32.83
TOPLAM	100.00

H.2.9. Orma Orman Mahsulleri İntegre Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Orma)

390 Şirket 1970 yılında fabrikanın da bulunduğu Isparta'da kurulmuş olup başlıca üretim faaliyetleri, kaplamalı ve kaplamasız yonga levha, melamin emprenye edilmiş kağıt ve sanayi bıçaklarıdır. Şirketin yönetim kurulu üyeleri; Şevket Demirel (Başkan), Neslihan Demirel (Bşk. Yrd.), T. Selahattin Özmen, Asuman Esin, Ömer Çivril, Yılmaz Kasap'tan oluşmaktadır. Teşebbüsün ortaklık yapısına Tablo 8'de yer verilmiştir.

Tablo:8 Orma'nın Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
Göltaş A.Ş.	15.00
Göl Yatırım A.Ş.	58.00
Diğer Ortaklar	27.00
TOPLAM	100.00

H.2.10. SFC Entegre Orman Ürünleri Sanayi ve Ticaret A.Ş. (SFC)

400 Kastamonu'da kurulu olan SFC, 1976 yılından beri faaliyet göstermektedir. 1978 yılında yonga levha üretimine başlanmış, sonraki yıllarda şirket kaplama, kontrplak, MDF (1996 yılında), formaldehit reçineleri, tutkal üretimini ilave etmiştir. Şirketin yönetim kurulu üyeleri; Fuat Ceritoğlu (Başkan), Ahmet Ceritoğlu (Bşk. Yrd.), Mehmet Ceritoğlu, Bülent Bay, Mustafa S.R. Onursal'dan oluşmaktadır. Teşebbüsün ortaklık yapısına Tablo 9'da yer verilmiştir.

Tablo: 9 SFC Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
Mehmet Ceritoğlu	16.00
Nüket Bay	15.52
Murat Ceritoğlu	15.00
Ahmet Ceritoğlu	15.00
Nazlı Ceritoğlu	12.00
Fuat Ceritoğlu	10.00
Diğer	16.48
TOPLAM	100.00

H.2.11. Yıldız Sunta MDF Orman Ürünleri Sanayi Tesisleri ve Ticaret A.Ş. (Yıldız MDF)

420 Yıldız MDF, Düzbağ Orman Ürünleri San. ve Tic. A.Ş. olarak 1976 yılında Gaziantep'te kurulmuş olup, 1989 yılında unvan değiştirmiştir. Şirketin İzmit (MDF) ve Gaziantep'te iki fabrikası bulunmaktadır. Gaziantep yonga levha fabrikası gayriaktif durumdadır. İzmit'te 1998 yılında faaliyete geçen tesis, MDF ve MDFlam üretmektedir. Şirketin yönetim kurulu üyeleri; Ahmet Yıldız (Başkan), Fehmi Yıldız (Bşk. Yrd.), Salih Yıldız, S. Hatun Muhassiloğlu, Meryem Tatari ve Hacer Yıldız'dan oluşmaktadır. Teşebbüsün ortaklık yapısına Tablo 10'da yer verilmiştir.

Tablo: 10 Yıldız MDF Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
Yıldız İnşaat Toprak A.Ş.	31.32
Ahmet Yıldız	30.04
Yıldız Bungalov A.Ş.	19.46
Yıldız İnşaat A.Ş.	9.00
Salih Yıldız	2.24
Sırma H.Muhassiloğlu	2.02
Meryem Tatari	2.02
Hacer Yıldız	2.02
Yıldız Kimya A.Ş.	1.00
Fehmi Yıldız	0.88
TOPLAM	100.00

430 H.2.12. Yontaş Yonga Levha Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Yontaş)

1977 yılında İstanbul'da kurulan Yontaş'ın ilk fabrikası Samsun Terme'de bulunmakta olup 2001 yılında Cide Pelikan yonga levha fabrikası devralınmıştır. Şirket, çıplak ve melaminli yonga levha üretimi yapmakta olup teşebbüsün yönetim kurulu üyeleri; Hasan Ekşi (Başkan), Bülent Ekşi (Bşk. Yrd.) ve Emine Ekşi'den oluşmaktadır. Teşebbüse ait ortaklık yapısına Tablo 11'de yer verilmiştir.

Tablo: 11 Yontaş Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
Hasan Ekşi	49.90
Bülent Ekşi	49.90
İslam Kalkınma Bankası	0.13
Diğer	0.07
TOPLAM	100.00

H.2.13. Yonga Levha Sanayicileri Derneği

450 Merkezi İstanbul'da olan Dernek, 15 kurucu üye tarafından 1985 yılında kurulmuştur. Tüzel kişiler dernek üyesi olmadıklarından sektörde faaliyet gösteren teşebbüsleri temsile yetkili kişiler, üye olarak faaliyet göstermektedir. Teşebbüs temsilcilerinin işten ayrılmaları veya teşebbüs sahibinin el değiştirmesi halî sıkça rastlandığı için Dernek üye sayısı sürekli değişmektedir.

H.3. Tespit ve Deliller

460 Önaraştırma, tarafların yazılı savunmaları ve soruşturma sürecinde 4054 sayılı Kanun'un 14, 15 ve 44. maddeleri uyarınca yapılan yerinde incelemeler ve ilgililerden bilgi isteme sonucunda elde edilen bulgular aşağıda sunulmuştur.

H.3.1. Yonga Levha Fiyatının Belirlenmesine İlişkin Eylemler

470 -17.12.1993 tarihinde yapılan ve Novapan tarafından düzenlenen toplantıya Devrektaş, Düzsın, Foça Sunta, Mastaş, Gentaş, Köykobir¹, Orma, Samedoğlu, Tever, Yongapan, Yonsan, MKE Etağ, Orüs, Sumaş, Sunta ve SFC'nin temsilcileri katılmıştır. Dernek Genel Sekreteri tarafından toplantıya ilişkin hazırlanan özet raporunda², iç pazar durumu görüşülerek, "...İstanbul ve Ankara pazarlarına mal satan firmaların 375/380 lik listeleri deklere ederek 350/355 lik listeleri uygulamaya koydukları tesbit edildi. Bu nedenle artan maliyetler de dikkate alınarak 375 lik listeleri deklere etmeyen firmaların hemen deklere ederek 350/355 lik listeleri uygulamaya koymaları hususunda mutabakat sağlandı[ğ]ı..." belirtilmektedir (Belge 1³).

480 -9.9.1995 tarihinde Orma tarafından düzenlenen ve Çamsan, Devrektaş, Düzsın, Sumaş, Tever, Yongapan, Yontaş, MKE ve Orüs'ün temsilcilerinin katıldığı toplantının özet raporunda katılımcıların şu kararları aldıkları görülmektedir: "...1- Fiyatların 18 mm kalınlıkta 183* 366 cm. ebatlı yonga levha için 1.100.000 + KDV fiyatın 20 Eylül 1995 tarihinden itibaren tatbik edilmesine, 1.200.000 + KDV fiyatın deklere edilerek 5 Ekim 1995 tarihinden itibaren uygulanmaya alınmasına, 2- Fiyat tespitlerinde İstanbul'daki fabrikalar ile Taşra'daki fabrikalar arasındaki nakliye farkları dikkate alınarak

¹ MKE Etağ, Köykobir, Anadolu Sunta, mevcut durum itibariyle faaliyet göstermemektedir.

² Dernek'in organizasyonuyla bir araya gelmekte ve toplantılara ilişkin Dernek Genel Sekreteri "toplantı özet raporu" hazırlamaktadır. Bundan böyle özet rapor olarak anılacaktır.

³ Söz konusu belge numaraları Soruşturma Raporu'ndaki belge numaralarını göstermektedir.

İstanbul'daki fabrikaların birinci maddede sözü edilen fiyatlarını nakliye farkını da taşıyacak şekilde tespit etmelerine, ...karar verilmiştir..." (Belge 2).

490 -15.5.1996'da yapılan ve Düzsan tarafından organize edilen toplantıya Foça Sunta, Devrektaş, Kastamonu Entegre, Anadolu Yonga, Çamsan, Masstaş, Köykobir, Yontaş, Suntasan, MKE Etağ, Gentaş ve Orma'nın temsilcileri katılmıştır. Toplantı özet raporunda, toplantıda "*iç pazar durumu*" başlığı altında "*...1.8'lik listelerin 20.5.1996'dan itibaren uygulanması, 2.0'lık listelerin 5.6.1996'da deklare edilerek 20 Haziran'da uygulanması tavsiye...*" edildiği belirtilmiştir (Belge 3).

500 -4.12.1996 tarihinde Masstaş tarafından düzenlenen toplantı sonucunda Dernek Yönetim Kurulu'nca hazırlanan faaliyet raporunda; "*...girdilerdeki artışlar devam ederken yurtiçi kurulu kapasitenin artmış olması nedeni ile Türkiye genelinde önemli ölçüde fiyat kargaşası yaşandığı, bu nedenlerle firmaların yeni yıla girerken satış politikalarını ciddi olarak gözden geçirmek zorunda olduğu...*" ifade edilmektedir (Belge 4).

510 -8.1.1997 tarihinde İstanbul'da yapılan toplantıya ilişkin Dernek Yönetim Kurulu faaliyet raporunda; bir önceki toplantıda alınan karar gereği fiyat kargaşasını önlemek amacı ile önerilen toplantının 21.1.1997 tarihinde İnegöl'de gerçekleştirildiği, toplantıya Sumaş, Foça Sunta, Serdar ve Anadolu Yonga'nın katıldığı, Setaş'ın katılmadığı belirtilmiş ve devamında şu ifadeler kullanılmıştır: "*...Söz konusu toplantıda 15 Şubat'ta uygulanması öngörülen fiyata kademeli olarak geçişin sağlanması hususunda mutabakata varıldığı öğrenilerek sizlere durum 24/1/97 gün ve 8 sayılı yazımızla intikal ettirilmiştir. Bilahare yapılan temaslardan, fiyatların KDV dahil ve hariç olarak tesbiti hususunda SETAŞ ile mutabakat sağlanamadığı öğrenilmiş ve piyasada beklenen neticenin alınamadığı maalesef müşahade edilmiştir...*" (Belge 5).

520 -10.1.1997 tarihli Dernek eski Genel Sekreteri tarafından üyelere gönderilen sirkülerde "*8.1.1997 tarihinde İstanbul'da yapılan toplantıda alınan karar gereği firmaların müşterilere yapacağı deklarasyon metni*" sunularak "*...bu deklarasyonun yeni yayınlanacak fiyat listeleri ile birlikte müşterilere gönderilmesi gerektiği...*" belirtilmiştir. İlgili yazı, Dernek Giden Evrak defterinin 3 sıra numarası ile 10.1.1997 tarihinde tüm firmalara gönderilmiştir (Belge 6).

-24.1.1997 tarihinde Dernek, söz konusu tarihte yapılan İnegöl toplantısının neticesini tüm firmalara göndermiştir (Belge 6).

530 -19.2.1997 tarihinde Köykobir tarafından organize edilen toplantıya Çamsan, Devrektaş, Düzsan, Foça Sunta, Orma, Samedoğlu, SFC, Suntasan, Tever, Teverpan, Yongapan, Yontaş, Yonsan, M.K.E. Etağ, Ayonsan, Cisan ve Pelikan'ın⁴ temsilcileri katılmış olup toplantıya ilişkin olarak Dernek Genel Sekreteri tarafından hazırlanan özet raporda iç pazar durumuna ilişkin şu ifadeler yer almaktadır: "*...Maliyet artışları ve uygulanmakta olan satış politikaları dikkate alınarak; 2,2 Mil TL/A 183 x 366, 18 mm. listelerin hemen uygulanması, 2.4 Mil TL/A listelerinde en kısa sürede yayınlanarak 1 martta*

⁴ Mevcut durum itibarıyla Ayonsan, Cisan ve Pelikan faaliyet göstermemektedir.

uygulamaya geçilmesi, bu uygulamalarında belirli merkezlerde kontrol edilmesi tavsiyeye şayan görüldü..." (Belge 7).

540 -19.3.1997 tarihinde SFC tarafından organize edilen toplantıya, Devrektaş, Düzsan, Foça Sunta, Gentaş, Masstaş, Köykobir, Orma, Suntasan, Tever, Teverpan, Kastamonu Entegre, Yonsan, Ayorsan, Vezirağaç ve Köseoğlu'nun temsilcileri katılmış olup toplantı özet raporunda; iç pazar durumunun görüşülerek değerlendirildiği ve *"...hemen deklere edilmek ve 1/4/997 tarihinde uygulanmak üzere, bir ay vadeli çıplak levha fiyatlarının 2.4 Mil.TL/A, Melaminlide ise B/B 3.7 Mil.TL/A. listelerin neşrinin tavsiyeye şayan olduğu tesbit edildi[ği]..."* ifade edilmiştir. Anılan raporda ayrıca; *"...piyasadaki fiyat anarşisini önlemek bakımından İstanbul grubunun Tever, Teverpan, Yongapan, Devrektaş, Suntasan (Koordinatör Tever A.Ş.), Ankara ve Orta Anadolu Grubunun Yongapan, Düzsan, Masstaş, Serda Anadolu, Setaş, Yontaş, SFC, Köykobir (Koordinatör Yonsan), Güneydoğu Grubunun Samedoğlu, Yıldız ve Orma (Koordinatör Samedoğlu A.Ş.) oluşturulmasına ve grupların toplantılarının da ayrıca merkezce takip edilerek bilgi alınmasının uygun olacağına..."* karar verildiği ifade edilmiştir (Belge 8).

550 -Dernek Yönetim Kurulunun 16.5.1997 tarihinde yaptığı toplantıda *"...Sektörün içinde bulunduğu ciddi durum gözönüne alınarak, problemleri ortaya koymak, sorunlarla ilgili çözüm önerilerini geliştirmek; problemlere çözüm bulmak amacı ile sektörel bazda bir değerlendirme yapmak ve bu toplantıya sadece işverenlerin (tesis sahiplerinin) davet edilmesine, toplantının 28.5.1997'de ...tertip edilmesine... karar verildiği"* ifade edilmektedir. Bu toplantıya ilişkin hazırlanan Dernek Yönetim Kurulu faaliyet raporunda, "piyasa durumu" başlığı altında *"...hammaddeye OGM'ce \$'a bağlı olarak yapılacak zamlar dikkate alınarak sektörümüzce fiyat ve satış politikalarının daha dikkatli bir şekilde değerlendirilmesinin faydeli olacağı..."* kanısına varıldığı belirtilmiştir (Belge 9).

570 -28.5.1997 tarihinde İstanbul'da düzenlenen toplantıya Anadolu Yonga, Cisan, Çamsan, Devrektaş, Düzsan, Foça Sunta, Gentaş, Köykobir, Masstaş, Orma, Samedoğlu, Suntasan, Tever, Teverpan, Yongapan, Yontaş, Yonsan, M.K.E. Etağ, Ayorsan ve Vezirağaç'ın temsilcileri katılmıştır. Toplantıda iç piyasaya ilişkin yapılan değerlendirmelerde bazı firmaların devamlı olarak yaptığı kampanyalı satışların fiyat istikrarı açısından problem yarattığı belirtilmiş ve toplantı sonucunda şu kararlar alınmıştır: *"...Netice olarak bölgesel özel şartlar ve farklılıklar da dikkate alınarak prensipte: Piyasaya arz edilen ürünlerde, maliyetler dikkate alınarak asgari TABAN FİYATLARININ tesbit edilmesinin daha gerçekçi ve uygun olacağı kararlaştırıldı. Fiyat tesbitlerinde, enflasyon değerlerinin mutlaka dikkate alınması gerektiği ve rakkamın da % 6 olarak tesbiti uygun mütalaa olundu. (Aylık bazda) Girdilerde tesbit edilen fiyat artışlarında mutlaka fiyatlara intikal ettirilmesinin kaçınılmaz olduğu hususu tesbit edildi. Bu nedenlerle, mevcut maliyetler ve girdiler dikkate alınarak: 1/6/997 tarihinde deklere edilmek ve 9 Haziran 1997 tarihinde uygulanmak üzere: Standard çıplak levha TABAN fiyatının 2.750 + KDV Adet, Melaminli levhanın taban fiyatının B/B 4.100 + KDV Adet, Melaminli Desenli levha taban fiyatının 4.300 + KDV Adet olarak tesbit ve tavsiyesine, Normal ve ince levha fiyatları ile MDF fiyatlarının bu baz taban fiyatları dikkate alınarak, firmalar arasında kurulacak diyalog ve bölgesel bazda yapılacak toplantılarla tesbit*

580

edilmesinin tavsiyeye şayan olduğu Aylık % 6 fiyat artışlarının enflasyonla ilgili olarak dikkate alınmasına karar verildi." (Belge 10).

590 -3.6.1997 tarihinde Orta Anadolu pazarına mal arz eden firmalar Düzce'de toplanmış ve *"kesin bir şekilde uyulmak kaydıyla"* şu kararları almıştır: *"...a) Herhangi bir nedenle bu kararlardan vazgeçilmek veya uyulmasında sıkıntı olacak durumlar meydana geldiğinde tekrar toplantı yapılacaktır...c) Fiat tespiti 210 x 280 18 mm Baz Fiyat 2.000.000.- TL Peşin, 210 x 280 18 mm Baz Fiyat 2.400.000.- 60 gün vade, 366 x 183 18 mm Baz Fiyat 2.330.000.- Peşin, 366 x 183 18 mm Baz Fiyat 2.750.000.-60 gün vade. Uygulamaya azami 15 gün ek süre ilave edilecektir. d) Uygulama 09/06/1997 tarihinde başlayacaktır. e) Her ay % 6 zam otomatik olarak uygulanacaktır..."* Toplantıya iştirak eden Yongapan eski Genel Müdürü, Düzsan Yönetim Kurulu Başkanı, Devrektaş Murahhas Azası, Köykobir eski Genel Müdür Yardımcısı, Masstaş Yönetim Kurulu Başkanı ve Yontaş Yönetim Kurulu Başkanı anlaşmayı imzalamıştır (Belge 11).

600 -25.6.1997 tarihinde İstanbul'da Yontaş tarafından organize edilen toplantıya Çamsan, Devrektaş, Düzsan, Foça Sunta, Köykobir, Masstaş, Orma, Samedoğlu, Suntasan, Tever, Yongapan, Yontaş, Ayorsan, Düzpan ve Köseoğlu'nun temsilcileri katılmış olup toplantıda iç pazar durumu görüşülmüş, *"...Odun ve diğer girdilerdeki zamlar dikkate alınarak neticede 1 Temmuz 1997'de deklere edilmesi ve 14 Temmuz 1997'de uygulanmak kaydıyla; Standart çıplak levha (60 günlük asgari) taban fiyatının 3.000.000 + KDV, İstanbul için 3.075.000+KDV, Melaminli levhada B/B 4.450.000 + KDV (İstanbul için +75.000), D/D 4.700.000 + KDV (İstanbul için + 75.000), olarak tavsiyesi uygun mütalâa"* edilmiştir (Belge 12).

610 -25.6.1997 tarihli Dernek tarafından organize edilen toplantıya ilişkin notlar olduğu anlaşılan ve Yongapan'dan elde edilen belgede, piyasanın bir önceki fiyatı (2.750.000 TL.) benimsediği ve yeni fiyata geçilebileceği ifadeleri yer almaktadır (Belge 13).

-25.6.1997 tarihinde yapılan toplantının değerlendirildiği 22.7.1997 tarihli Dernek Yönetim Kurulu faaliyet raporunda, *"...maliyet ve dolayısıyla uygulanacak satış ve fiyat politikalarımızın ciddi olarak değerlendirilmesinde zaruret..."* görüldüğü ifade edilmektedir (Belge 14).

620 -4.8.1997'de Dernek tarafından, tüm firmalara Giden Evrak 103 sıra numarası ile *"fiyat sirkülerlerinin gönderilmesi"* hakkında bir yazı yazılmıştır (Belge 15).

630 -16.9.1997 tarihinde Isparta'da Orma tarafından organize edilen toplantıya Çamsan, Devrektaş, Köykobir, Samedoğlu, Sumaş, Suntasan, Tever, Teverpan, Kastamonu Entegre, Yontaş, Yonsan, M.K.E. Etağ katılmış olup toplantının sonucunda; *"...Artan maliyetler dikkate alınarak, standard çıplak levhanın 3.700 artı KDV, Melaminli B/B 5.500 artı KDV, Melaminli D/D 5.750 artı KDV fiyatın uygulanmasının tavsiyeye şayan olduğu, deklereenin 30/9/1997 tarihinde yapılıp uygulamaya 10 ekimde başlanması uygun mütalaa edildi..."* kararına varılmıştır (Belge 16).

-Orma, 26.9.1997 tarihinde Düzsan Ankara yetkilisine Orma'nın yeni fiyat listesini faksламиş, metnin ilk sayfasında ise yeni Melamin Kaplı Yonga Levha (MKYL) fiyat listesi gönderilen üretici firmaların listesini çıkarmıştır. Bir diğer metinde ise 97/2 Yonga Levha (YL) listesi gönderilen üretici firmalar işaretlenmiştir (Belge 17).

640 -22.10.1997 tarihinde İstanbul'da yapılan ve Foça Sunta tarafından organize edilen toplantıya, Çamsan, Devrektaş, Düzpan, Düzsan, Kastamonu Entegre, Köseoğlu, Köykobir, Orma, Samedoğlu, Setaş, Sumaş, Suntasan, Teverpan, Yonsan ve Yontaş'ın temsilcileri katılmış olup toplantı özet raporunda; *"...Maliyetler dikkate alınarak 1 Kasımda deklere 10 kasımda uygulanmak üzere standard çıplak 4.000 artı KDV: Melaminli B/B 6.000 artı KDV D/D 6.600 artı KDV (taban) fiyatlar tavsiye..."* edildiği ifade edilmiştir (Belge 18).

-14.2.1998 tarihinde Orma Murahhas Aza Yardımcısı tarafından Devrektaş Yönetim Kurulu Başkanı'na Orma'nın 19.02.1998 tarihinde uygulayacağı yeni fiyat listeleri fakslanmış (Belge 19).

650 -Devrektaş evsahipliğinde düzenlenen 25.2.1998 tarihli toplantı için gönderilen davetiyede gündem maddeleri arasında iç piyasanın görüşülmesi ve satış fiyatlarının Dolar bazında belirlenebilmesi için görüşme ifadeleri yer almaktadır (Belge 20).

-23.3.1998 tarihli Orma yazısında 21.3.1998 tarihinde yapılan şirket içi toplantının sonuçlarına yer verilmiştir. Söz konusu metinde Pazartesi günü yeni liste hazırlanacaktır ve *"...fiyat listeleri ilk olarak yonga levha fabrikalarına fakslanacaktır..."* ifadesi bulunmaktadır (Belge 21).

660 -27.4.1998 tarihinde Suntasan'dan Hakan Besler'in Yonsan'dan Hüseyin Şairoğlu, Tever'den Osman Nuri Tever, Devrektaş'tan M. Zeki Kulaoğlu ve Orma'dan Ömer Yiğitbaşı'nın ilgilerine gönderdiği faks metninde toplantıda kabul edilen listenin deklare ve uygulama tarihini bildirmelerini istemiş ve şöyle devam etmiştir: *"...Olması gereken tarih Deklare 30.4.1998, Uygulama 11.5.1998, Belirtilen tarihlerde mutabık kalmamız gerekmektedir..."* (Belge 22).

670 -9.9.1998 tarihli Dernek Yönetim Kurulu faaliyet raporuna göre; Orma Murahhas Aza Yardımcısı, 12.9.1998 tarihine ertelenen toplantının bir önceki toplantıyla arasının fazla olması nedeniyle, *"...piyasa koşullarının görüşülüp değerlendirilmesi amacıyla özellikle ara bir toplantının yapılması hususunu ısrarla..."* talep etmiştir. Talep üzerine *"...özellikle İstanbul piyasasında söz sahibi firmalar dikkate alınarak gerekli temaslar yapılmış..."*, ancak toplantı gerçekleştirilememiştir (Belge 23).

680 -12.9.1998 tarihinde Isparta'da Orma tarafından organize edilen toplantıya Çamsan, Devrektaş, Divapan, Düzsan, Foça Sunta, Kastamonu Entegre, Köseoğlu, Karbir, Samedoğlu, SFC, Setaş, Suntasan, Dekor, Tever, Yıldız MDF, Yonsan ve Yontaş'ın temsilcileri katılmıştır. Özet raporda; *"...piyasadaki durgunluk, fiyat istikrarsızlığı, haksız rekabet koşulları, gittikçe artan; özellikle MDF ithalatı üzerinde önemle durularak..."* değerlendirildiği, 17.9.1998'de

İstanbul'da bölgesel bazda toplantı yapılması kararlaştırıldığı, ancak toplantının yapılamadığı belirtilmiştir (Belge 24).

-6.10.1998 tarihinde Orma Murahhas Aza Yardımcısı tarafından Devrektaş Yönetim Kurulu Başkanı'na Orma'nın 23.10.1998 tarihinde uygulayacağı yeni fiyat listeleri fakslanmışır (Belge 25).

690 -7.10.1998 tarihinde İstanbul'da Setaş tarafından organize edilen toplantıya Çamsan, Devrektaş, Divapan, Düzsın, Foça Sunta, Kastamonu Entegre, Köseoğlu, Karbir, Masstaş, Orma, Samedoğlu, SFC, Sumaş, Dekor, Tever, Teverpan, Yonsan ve Yontaş'ın temsilcileri katılmışır. Özet raporda belirtildiği üzere; *"...bölgesel bazda sorunların tartışılarak çözüm yolları aranmasının şart olduğu görüşünde birleşildi... ..İstanbul Grubu (Tever, Teverpan, Devrektaş, Suntasın, Kastamonu Entegre/Yongapan, Orma, Düzsın ve Yonsan),... Ankara Grubu (Devrektaş, Düzsın, Masstaş, Yongapan, Yontaş, Karbir ve Setaş), ...İnegöl Grubu (Starwood, Sumaş, Setaş, Yongapan, Foça Sunta, Anadolu ve İlkersın) ve Köseoğlu ile Samedoğlu..."* firmalarının oluşturacağı grubun toplanmalarına karar verilmiştir (Belge 26).

700 -7.10.1998 tarihinde yapılan toplantıya katılan Devrektaş Genel Müdürü'nün notlarından toplantıda firmaların satış fiyatı ve koşullarının konuşulduğu, bölgesel toplantı tarih ve katılımcılarının belirlendiği görülmekte; ayrıca bir önceki Isparta Orma toplantısında fiyatlara ilişkin karar alındığı, bu karara uyulup uyulmadığının tartışıldığı anlaşılmaktadır (Belge 27).

710 -Dernek Başkanı'nın üyelere gönderdiği 15.10.1998 tarihli toplantıya ilişkin davetiyede şu ifadeler kullanılmışır: *"... toplantılarımızda müşterek hareket etme yönünde karar alamama noktasına gelinmiştir...Enflasyon rakamları ortada iken nerede ise bir yıldır aynı fiyatla mal satılmasının her gün artan maliyetlere rağmen önümüze konulan hayali kârların hesabını sormadık. Bizim sorunlarımızı kendimizden başka kimsenin çözemeyeceğini bildiğimiz halde birlik ve beraberlik unsurunu hiçe saydık...lütfeı geliniz olayları beraber tartışalım, çözüm önerilerini, otokontrol sistemlerini kendimiz tespit edelim. ...toplantıya kendiniz katılınız. Şayet bu mümkün olmaz ise...sizi ve şirketinizi tam olarak temsile yetkili, sizin adınıza karar verebilecek, sözü ve kararları sizi bağlayacak bir temsilcinizin ...toplantımıza katılmasını tekrar rica ederim. "* İlgili yazı, Dernek kayıt defterinin 93 sıra numarası ile tüm firmalara gönderilmiştir (Belge 28).

720 -20.10.1998 tarihli Dernek Yönetim Kurulu faaliyet raporunda, 13.10.1998'de İstanbul Grubu olarak yapılması planlanan toplantıya Tever, Teverpan, Devrektaş, Orma ve Düzsın iştirak etmiştir. Yongapan temsilcisinin yerine gönderdiği şirket çalışanının *"...toplantıya dinleyici olarak katılmak üzere görevlendirildiğini, herhangi bir konu üzerinde görüşmek ve karar almak yetkisinin olmadığını..."* beyan etmesi üzerine yapılamadığı belirtilmiştir. Aynı nedenle Ankara Grubu'nun toplantısı da iptal edilmiş, diğer bölgesel toplantıların yer ve zamanı da tespit edilememiştir (Belge 29).

730 -21.10.1998 tarihinde İstanbul'da Teverpan tarafından organize edilen toplantıya, Devrektaş, Düzsın, Foça Sunta, Kastamonu Entegre, Köseoğlu,

Masstaş, Orma, Samedoğlu, Sumaş, SFC, Suntasan, Dekor, Tever, Vezirağaç, Yonsan, Yıldız Sunta, Yontaş ve Divapan'ın temsilcileri katılmıştır. Özet raporda; *"...otokontrol sisteminin dernekçe kurulması üzerinde duruldu. Bölgesel bazda toplantılara devam zaruretine işaret edildi. Otokontrolün öncelikle bölgesel bazda sağlanmasına işaret edildi..."* ifadesi görülmektedir (Belge 30).

740 -11.11.1998 tarihinde İstanbul'da Masstaş tarafından düzenlenen toplantıya Düzsan, Foça Sunta, Gentaş, Köseoğlu, M.K.E. Etağ, Orma, Sumaş, Suntasan, Tever, Teverpan, Yonsan ve Yontaş'ın temsilcileri katılmıştır. Özet raporda; *"...bölgesel toplantılara devam edilmesi gerektiğine işaretle, önümüzdeki hafta İstanbul gurubunun toplanması..."*na karar verildiği ifade edilmiştir. Orma Murahhas Azası, *"...Dernekte genel durumu da kontrol edebilecek bir reorganizasyona gidilmesi gereğini..."* vurgulamıştır (Belge 31).

750 -3.2.1999 tarihinde İstanbul'da SFC tarafından organize edilen toplantıya Çamsan, Devrektaş, Foça Sunta, Kastamonu Entegre, Köseoğlu, Masstaş, Orma, Samedoğlu, Dekor, Tever ve Teverpan'ın temsilcileri katılmıştır. Toplantı özet raporuna göre; 10 Şubat 1999 tarihinde bölgesel bazda değerlendirme yapılmak üzere Kastamonu Entegre, Orma, Tever, Yonsan, Dekor ve Devrektaş yetkililerinin toplanması karara bağlanmıştır (Belge 32).

-2.3.1999 tarihli Dernek Yönetim Kurulu Faaliyet Raporuna göre 10 Şubat 1999 tarihinde Orma, Tever ve Kastamonu Entegre teşebbüslerinin temsilcileri bir araya gelmiştir. Raporda *"...Toplantıda bölgesel bazda sorunlar dile getirilerek değerlendirilmiş bulunmaktadır..."* ifadesi yer almaktadır (Belge 33).

760 -3.3.1999 tarihinde İstanbul'da Yonsan tarafından organize edilen toplantıya Divapan, Düzsan, Foça Sunta, Gentaş, Kastamonu Entegre, Köseoğlu, Karbir, Masstaş, M.K.E. Etağ, Orma, Samedoğlu, SFC, Sumaş, Dekor, Tever, Teverpan, Vezirağaç, Yıldız MDF'nin temsilcileri katılmıştır. Toplantı özet raporunda, *"...bölgesel toplantıların faydası nedeni ile devamına karar verildi..."* ibaresi bulunmaktadır (Belge 34).

770 -Divapan Yönetim Kurulu Üyesi'nin 3.3.1999 tarihli toplantıya ilişkin notlarından toplantıda katılımcı firmaların uygulama fiyatlarının konuşulduğu anlaşılmaktadır. Toplantıda Orma Satış Bölüm Başkanı'na her ay düzenli liste gönderilmesine ve bir sonraki haftada MDF toplantısı yapılmasına karar verildiği belirtilmektedir. Belirlenen fiyatlar *"...10 Mart'ta herkes, 15 Mart'ta Yongapan A.Ş. (Kastamonu Entegre A.Ş.) listeleri deklare edecek. Öneri 1:Sunta (çıplak) 6.250.000, B/B 10.000.000, D/D 11.000.000. Öneri 2:Sunta (çıplak) 7.000.000. B/B 11.000.000, D/D 12.000.000..."* şeklindedir (Belge 35).

-Kastamonu Entegre'den elde edilen ve belge üzerindeki fiyatlardan 3.3.1999 tarihli toplantıya ait olduğu tahmin edilen notlardan toplantıda firmaların satış fiyat ve vadelerinin konuşulduğu ve bölgesel toplantılar yapıldığı anlaşılmaktadır (Belge 36).

780

-7.4.1999 tarihinde Çamsan tarafından organize edilen toplantıya Çamsan, Devrektaş, Düzsan, Foça Sunta, Kastamonu Entegre, Orma, Samedoğlu, Sumaş, Dekor, Tever, Vezirağaç, Yıldız MDF, Yonsan ve Starwood'un temsilcileri katılmıştır. Toplantı özet raporunda; "...19.3.1999'da yapılan İstanbul'da yapılan bölgesel bazdaki toplantı ile ilgili olarak durum değerlendirmesi yapıldı... ..MDF üreticilerinin bir araya gelerek MDF üretimi ile ilgili bir değerlendirme toplantısı yapılması hususunda mutabık kalındı(ğ), bu toplantının Dernek koordinatörlüğünde .. gerçekleştirilmesinin beklen[diği]..." belirtilmiştir (Belge 37).

790

-Yıldız MDF Yönetim Kurulu Başkanı'nın ajandasındaki notlardan da 7.4.1999 tarihinde yapılan toplantıda firmaların satış fiyat ve koşullarının görüşüldüğü anlaşılmaktadır (Belge 38).

-19.4.1999 tarihinde Dekor'dan Hakan Besler'in Orma Murahhas Aza Yardımcısı'na gönderdiği yazıda şu ifadeler kullanılmaktadır: "20 Nisan 1999 tarihi itibari ile satışımız kesinlikle kapanacaktır. Yeni liste uygulamamız(da) 60 gün vade, % 15 peşinat iskontosu öngörülmektedir. Çıkarmış olduğunuz listeye gereken desteği en kısa sürede vereceğimizi bilmenizi isterim..." (Belge 39).

800

-22.4.1999 Dekor'dan Hakan Besler'in Orma Murahhas Aza Yardımcısı'na gönderdiği yazıda şu ifadeler kullanılmaktadır: "20 Nisan 1999 tarihi itibari ile satışımız kesinlikle kapanmıştır. Aksine uygulamam söz konusu değildir. Sizlere bilgi veren kişilerde kasıt olduğunu düşünüyorum. İmkani varsa lütfen eski fiyatlı 1 kamyon mal bulabilir misiniz? Piyasada yoğun bir talep var, toplantıda yeni liste konuşulması gerekiyor." Söz konusu yazışmaların Dekor'un, 9.4.1999'da geçmesi gereken yeni listesinin uygulamasına başlamadığı için gerçekleştiği anlaşılmaktadır (Belge 40).

810

-28.4.1999 tarihinde İstanbul'da Divapan tarafından organize edilen toplantıya Devrektaş, Foça Sunta, Gentaş, Kastamonu Entegre, Köseoğlu, Masstaş, Orma, SFC, Dekor, Tever, Teverpan, Yonsan ve Yontaş'ın temsilcileri katılmıştır. Toplantı özet raporunda; SFC temsilcisinin "...İstanbul'da Kastamonu Ent. A.Ş.- SFC A.Ş.- Yıldız Sunta A.Ş.- Divapan A.Ş. ve Çamsan A.Ş. katılımı ile yapılan MDF üreticilerinin toplantısı hakkında detaylı açıklamalarda..." bulunduğu belirtilmiştir (Belge 41).

820

-Orma Murahhas Aza Yardımcısı tarafından Devrektaş Yönetim Kurulu Başkanı'na 7.5.1999 tarihinde Tever firmasının 15.5.1999 uygulama tarihli fiyat listesi fakslanmış (Belge 42).

-Divapan Yönetim Kurulu Üyesi'nin notlarından 30.8.1999 tarihli toplantıda fiyat konuşulduğu anlaşılmaktadır (Belge 43).

-Divapan Yönetim Kurulu Üyesi'nin ajandasında yer alan 2.10.1999 tarihli Isparta toplantısına ilişkin notlarında, fiyat konusunda alınan karar aşağıdaki gibidir: "...Çıplak 9 000 000 vade 60 gün, B/B 14 000 000 vade 60 gün, vadeden geri dönüş aylık %7, Deklare tarihi 8.10.1999, Tatbik tarihi 15.10'dan

830 20.10'a kadar..." Ayrıca notlarda B/B 12.500.000 uygulamasının olumlu sonuç verdiği belirtilmiştir (Belge 44).

-Yongapan Genel Müdür Yardımcısı'nın eski Genel Müdür'e sunduğu 2.10.1999 tarihli toplantıda zam kararı alındığı ifade edilerek yeni satış fiyatları belirtilmiştir (Belge 45).

840 -2000 yılı başında yapılmış bir toplantıya ait Dernek Genel Sekreteri'nin notlarında 1999 yılı değerlendirmesi yapılmıştır. Notlarda yer alan şu ifade, fiyat tespitine yönelik rekabet ihlallerinin bilinçli olduğunu göstermesi bakımından önemlidir: "...Levhaya zam yaparsanız rekabet yasası ve tüketici dernekleri bizi batırır. Belli bir rakam[a] %2 koyarak açık vermeden devam...". Söz konusu notlardan ayrıca Orma Murahhas Azası'nın şu ifadeleri kullandığı görülmektedir "...Sektör iyi durumdadır. Önümüzdeki yılın mesken problemi inşaat sektörü canlanaca[ktır]. 2000'e girmeden önce kaybedilen %30[u] zamlarla fitleyelim ve maliyetleri yakalayalım..." (Belge 46).

850 -2.2.2000 tarihinde İstanbul'da Düzsan tarafından organize edilen toplantıya Devrektaş, Düzsan, Foça Sunta, Gentaş, Kastamonu Entegre, Mastaş, Samedoğlu, Sumaş, Tever, Teverpan ve Yontaş'ın temsilcileri katılmıştır. Toplantı özet raporundan, "...bölgesel bazda toplantılar düzenlenmesi kararlaştırıldı[ğ]ı..." anlaşılmaktadır (Belge 47).

-Yukarıda yer verilen karar gereği "...İstanbul Grubu olarak 15 Şubat ya da 16 Şubat 2000 tarihinde İstanbul'da Dernek Merkezinde..." toplanılmasına karar verilmiş ve 9.2.2000 tarihinde yazılan yazıyla Dernek tarafından tarihin belirlenmesi için İstanbul Grubu üyelerinden uygun tarihi seçmeleri istenmiştir (Belge 48).

860 -Dekor Şirket Müdürü'ne ait ajandanın 17.2.2000 ve 18.2.2000 tarihli sayfalarında yer alan notlardan, 15.2.2000 veya 16.2.2000 tarihinde toplantı yapıldığı ve firmaların satış fiyat ve koşullarının konuşulduğu anlaşılmaktadır (Belge 49).

870 -1.3.2000 tarihli toplantıya ilişkin Dernek Genel Sekreteri'nin notlarında "İnegöl ve mobilya üreticilerinin Rekabet Yasası gereği şikayet" ettikleri, Odalar Birliğinin firma bazında savunma istediği, ayda bir toplanılması hususu Rekabet Kurulu'na Odalar Birliği tarafından şikayet edilirse "hep bir ağızdan cevap yazılacağı" belirtilmiştir. Notlardan toplantıya katılan firmaların uyguladıkları fiyatların konuşulduğu anlaşılmaktadır. Fiyatlar konusunda alınan karar; "...1.83x3.66 çıplak 10.200.000, 2 ay vade, B/B 15.740.000, D/D 17.000.000 aylık vade farkı %4..". Ayrıca notlarda "...Tatbiki olmuş olması lazım. 3-5 gün mal yollamayın. Bayramdan sonra bir tek bu liste uygulanacak..." ifadesi görülmektedir. İlave olarak söz konusu notlarda Yıldız MDF Yönetim Kurulu Başkanı'nın, "...Kendi içimizde bir sorgulama yapıp kanaatkar olalım. Fiyatları belli bir oranda tutalım..." şeklinde görüş bildirdiği anlaşılmaktadır. Bu hususların yanı sıra Kasım ayında (1999) çıplak suntanın 11.000.000 TL'den, B/B melamin kaplamanın 17.000.000 TL'den satılmasına, aylık vadenin %8'den %4'e düşürülmesine karar verildiği, ancak fiyatların oturmadiği belirtilmiştir (Belge 50).

880

-Yine aynı toplantıya ilişkin olarak Divapan Yönetim Kurulu Üyesi'nin notları da fiyatların konuşulduğunu ve Rekabet Kurumu'ndan savunma yazısı istenmesi halinde hemen cevap verilmemesi kararının alındığını teyid eder niteliktedir (Belge 51).

890

-22.5.2000 tarihli toplantıya katılan Divapan Yönetim Kurulu Üyesi'nin ajandasındaki notlar da, toplantıda firmaların satış fiyat ve koşullarının görüşülerek 10 Haziran 2000 tarihinde uygulanacak olan çıplak yonga levha ve melaminli levha satış fiyat ve vade koşullarının belirlendiğini teyit etmektedir (Belge 52).

900

-Orma İstihsal Müdürü tarafından Murahhas Aza Yardımcısı'na sunulan 23.5.2000 tarihli yazıda; 22.5.2000 tarihinde Dernek tarafından organize edilen toplantı hakkında bilgi verilmiştir. Yazıda, toplantıda 1.83 x 3.66 x 18 mm levha için belirlenen fiyat ve vade koşulları, deklarasyon ve uygulama tarihi ve geri dönüş oranları hususunda karar alındığı, firmaların durumdan memnun olduğu, satışların iyi olduğunu bildirdiği belirtilmiştir (Belge 53).

-Orma Murahhas Aza Yardımcısı tarafından Devrektaş Yönetim Kurulu Başkanı'na 26.5.2000 tarihinde Orma'nın fiyat listesi fakslanmış (Belge 54).

-Divapan Yönetim Kurulu Üyesi'nin ajandasında yer alan 20.6.2000 tarihli toplantıya ilişkin notlarda, fiyat konusunda alınan kararın şu şekilde olduğu görülmektedir: "...Sonuç: B/B 16 000 000 yeni liste nakit, D/D 17 850 000 yeni liste nakit, çıplak 10 700 000 yeni liste nakit, 26 Haziran deklare, 10 Temmuz uygulama..." Notlarda ayrıca Orma'nın 10 Temmuz'da uygulayacağı fiyatlar "...2 ay B/B 17.500.000, Peşin B/B 16.750.000, D/D 19.200.000..." olarak belirtilmiştir (Belge 55).

910

-Divapan Yönetim Kurulu Üyesi'nin ajandasındaki notlardan 26.7.2000 tarihli toplantıda firmaların peşin ve vadeli satış fiyatlarının konuşulduğu anlaşılmaktadır. Notlarda "...çıplak 10.700.000, B/B 16.300.000, nakit fiyatlarının tatbik edilmediği, (ilaveten) D/D 17.800-18.000 biçiminde acil olarak tatbiki kararlaştırıldı. 1.04 aylık vade farkı..." ifadeleri yer almaktadır (Belge 56).

920

-Çamsan Danışmanı'nın Yönetim Kurulu Başkanı'na gönderdiği 11.9.2000 tarihli iç yazışmada, "9.9.2000 tarihinde Isparta'da yapılan Yonga Levha Sanayicileri Derneği toplantısında 15.9.2000 tarihinde deklare edilecek yeni fiyatların çıkarıldığı" bildirilmiştir. Buna göre fiyatlar; "...çıplak yonga levha, 183x366, peşin 11.000.000, 2 ay vadeli 11.900.000, B/B Sunta-Lam 183x366 peşin 16.500.000, 2 ay vadeli 18.250.000, D/D Sunta-Lam 183x366 19.000.000, 2 ay vadeli 19.950.000..." olarak tespit edilmiştir (Belge 57).

-Yongapan Genel Müdür Yardımcısı'nın Genel Müdür'e sunduğu 16.11.2000 tarihli Dernek tarafından organize edilen toplantının raporunda; "...iç piyasanın görüşüldü. Piyasanın giderek durmakta olduğu belirlendi. Müşterek bir fiyat uygulaması üzerinde durulmadı. MDF ve MDFLAM'larda bir sorun olmadığı..." ifade edilmiştir (Belge 58).

930

-Dekor Şirket Müdürü'ne ait ajandadan 15.12.2000 tarihinde toplantı yapıldığı ve toplantıda satış fiyatı ve koşullarının konuşulduğu anlaşılmaktadır (Belge 59).

-24.1.2001 tarihli Dernek tarafından organize edilen toplantıya katılan firma temsilcilerinin toplantı notlarında, firmaların satış fiyatları ve vadelerinin konuşulduğu görülmektedir (Belge 60).

940

-25.1.2001 tarihli yazıda Yıldız MDF İstanbul temsilcisi, Yönetim Kurulu Başkanı'na 24.1.2001 tarihinde yapılan toplantı hakkında rapor sunmuştur. Yazıda, toplantıya Mastaş, Samedoğlu., Yontaş, Orma, Kastamonu Entegre, Tever, Teverpan, Vezirağaç, Yonsan, Köseoğlu, Çamsan, Suntasan, Düzsan, Divapan ve Devrektaş temsilcilerinin katıldığı belirtilmektedir. İlgili metinde ayrıca *"...Rekabet Kurumu tarafından yapılacak denetlemelere herkesin dikkatli davranması, yazılı kayıtların imhası ve yapılacak beyanlara dikkat edilmesi..."* ibaresi bulunmaktadır (Belge 61).

950

-25.1.2001 tarihinde yapılan görüşmede Dernek Başkanı, mutad olmamakla birlikte ayda bir toplandıklarını, toplantıların klasik gündemini sektörün sorunlarını oluşturduğunu, gündemlerinin birinci maddesinin odun fiyatı olduğunu, ikinci olarak tutkalın fiyat ve kalite değişikliklerini görüştiklerini ve faturasız satışlar nedeniyle sektörde haksız rekabet yaşandığını belirtmiştir. Sektörde ciddi biçimde fiyat kargaşası yaşandığını ve değişik vadelerde mal satıldığını ifade eden Başkan, Dernek olarak fiyat istikrarına yönelik koordinatörlük yapılmadığını dile getirmiştir (Belge 62).

960

-Çamsan Pazarlama Müdürü'nün, pazarlama şirketlerinin yetkililerine yazdığı 1.3.2001 tarihli raporda; Dernek tarafından organize edilen aylık toplantıda *"Ham sunta, 13 000 000 TL + KDV (60 günlük ödeme ile), B/B sunta 19 750 000 TL + KDV (60 günlük ödeme ile), D/D sunta 23 000 000 TL + KDV (60 günlük ödeme ile). Yukarıdaki fiyatlara prensip olarak ulaşılmıştır."* kararlarının alındığı bildirilmektedir. Ayrıca ilgili toplantıda MDF fiyatlarının da konuşulduğu *"...Yongapan firması bayram tatili sonrasında MDF ve MDF lam satışlarında \$ kuruna %15 zam yapmayı düşündüklerini ancak bayram sonrası MDF üreticileri ile bir toplantıya hazır olduklarını belirtmişlerdir...."* ifadesinden anlaşılmaktadır (Belge 63).

H.3.2. MDF Fiyatının Belirlenmesine İlişkin Olan Deliller

970

-Yongapan Genel Müdür Yardımcısı, sunduğu 13-22.10.1997 tarihli⁵ 11.Dünya Ormancılık Kongre ve Fuarı ile ilgili raporda; Çamsan Yönetim Kurulu Başkanı ile görüşüğünü belirtmiş ve *"...ikili olarak her ay toplantı yapmayı ve fiyatları müstereken hazırlamayı teklif et(tiğini)...bu görüşmeyi yönetime götüreceği[n]i söyledi[ğini]..."* ifade etmiştir (Belge 64).

-27.4.1999 tarihinde Yongapan merkezinde yapılan MDF toplantısında hazırlanan *"MDF Fabrikalarının 5.5.1999 tarihinden itibaren uygulayacakları*

⁵ İlgili belge tarihsiz olmasına rağmen, Kongre'nin bu tarihlerde yapıldığı 15.9.1997 tarihli Dernek Yönetim Kurulu Faaliyet Raporu'ndan anlaşılmaktadır.

980 fiyatlar (18 mm bazında)" başlıklı yazıda Çamsan, Divapan, Yıldız MDF, SFC ve Yongapan firmalarının, ölçüye göre uygulayacakları 30 gün vadeli fiyat, gerçek nakit fiyat ve m²/TL. fiyatları tek tek belirlenmiş ve şu notlar alınmıştır:

"...1) Aylık vade farkları olarak % 8 düşülmüştür. Nakliye sübvansiyonları düşülmüştür. 2) Vadeli uygulamalarda ileri doğru aylık vade farkı % 8 olacaktır. 3) MDF'ciler periyodik olarak toplanacaktır. 4) Bu uygulamalar sonrası uygulamaların kontrolü için 25/5/1999 tarihinde Ankara'da Çamsan'ın evsahipliğinde toplantı yapılacaktır...". Anlaşma; Çamsan Yönetim Kurulu Üyesi, Divapan Yönetim Kurulu Üyesi, Yıldız MDF yetkilisi (imza sirkülerinden imzanın kime ait olduğu tespit edilememiştir.), SFC temsilcisi ve Yongapan eski Genel Müdürü tarafından imzalanmıştır (Belge 65).

990 -Yongapan Genel Müdürü'nün bilgisayarından alınan "MDF Fiyat Mutabakatı.doc" isimli bilgisayar dosyasında da yukarıdaki metnin yanı sıra, Yongapan eski Genel Müdürü'nün 27.4.1999 tarihinde düzenlenen "MDF'nin sorunları" konulu sohbet toplantısına MDF üreticilerini davet ettiği yazı da bulunmaktadır (Belge 66).

1000 -Çamsan bayii Çamsar A.Ş. Genel Müdürü'nün ajandasında 27.4.1999 tarihli MDF toplantısına ilişkin şu ifadeler yer almaktadır: "...MDF fabrikaları İstanbul'da toplantı yaptı. 5.5.1999'dan itibaren uygulanacak fiyatlar 18 mm bazında..." (Belge 67).

-22.5.1999 tarihinde Çamsan Genel Müdürü, "...Lif levha üreticilerinin 2. Aylık Toplantısı'nın 25.5.1999 tarihinde Ankara'da yapılacağını Divapan Yönetim Kurulu Üyesi'ne bildirmiştir. Divapan Yönetim Kurulu Üyesi'nin toplantı notlarında MDF üreticilerinin m²/TL fiyatları yer almakta ve fiyata geçiş için 1.6.1999 tarihi belirlendiği anlaşılmaktadır (Belge 68).

1010 -Yongapan Genel Müdürü'nün bilgisayarından alınan "MDF Fiyat Mutabakatı.doc" isimli bilgisayar dosyasında, "25 Mayıs 1999 tarihli toplantı sonrası MDF fiyatlarındaki gelişmeler" başlığı altında firmaların ölçü, fiyat ve vade koşulları karşılaştırılmıştır. Aynı dosyada bulunan diğer bir doküman ise, MDF fabrikalarının 1.6.1999 tarihinden itibaren uygulayacakları fiyatların yer aldığı yazıdır (Belge 69).

1020 -7.6.1999 tarihinde yapılan MDF üreticileri toplantı tutanağına göre; Çamsan, Yıldız MDF, SFC, Yongapan ve Divapan yetkililerinin katılımı ile yapılan toplantıda ayrıntılı olarak her bir teşebbüsün fiyat ve satış koşulları belirlenmiş olup anlaşma Çamsan Yönetim Kurulu Başkanı, Yongapan eski Genel Müdürü, Yıldız MDF Yönetim Kurulu Başkanı, Divapan Yönetim Kurulu Üyesi ve SFC Yönetim Kurulu Başkanı V. tarafından imzalanmıştır (Belge 70).

-Divapan Yönetim Kurulu Üyesi'nin 7.6.1999 tarihinde Yıldız MDF tesislerinde yapılan MDF toplantısına ilişkin notlarında "...Deklarasyon 10.6.1999'da olacak, Geçerlilik 1 Temmuz, 5 Ağustos ödeme alınacak. 1-30 arası alınan nakit ödemesi 5 Ağustos. ...Ahmet Ceritoğlu SFC İstanbul Taşra Ankara listesi yayımlayacak. Çamsan %10 zam yapacak. Kastamonu %3-4 altında yayımlayacak. Divapan Kastamonu'nun %1-2 puan altında yayımlayacak.

	<u>Çamsan</u>	<u>Yongapan</u>	<u>SFC</u>	<u>Yıldız</u>	<u>Divapan</u>
1030	100	97	97	97	94
- Ön ödeme %8, vade 120 gün, 100 TL fiyat nakit ödeme %8 (ön ödeme) Ayın 5'ine kadar alınır, 5.7.1999 ödeme, Ayın 1'i ile 5'inde olursa %8 iskonto. Geri kalan 15'inden sonra satış. Çamsan ilk on gün %2 , ondan sonraki aylar için %8 (iskonto). Uygulama, Peşin fiyatı deklare edilecek. %8 aylık artacak 15 Haziran Deklare, 1 Temmuz Tatbikat. 10 gün Divapan (Divapan 10 gün geç yayımlayacak)." (Belge 71).
- 10.6.1999 tarihinde Yıldız MDF, "...uzun zamandır MDF imalatçılarının müşteri lehinde acımasız rekabet ettiğini, ... 1.7.1999 tarihi itibarıyla çok ciddi fiyatlarını düzenleyeceklerini ve en kısa zamanda yeni fiyat listelerinin ulaştırılacağını" belirten bir duyuru yayımlamıştır (Belge 72).
- 17.6.1999'da Çamsan, 1.7.1999'dan itibaren uygulayacağı fiyat listesini Divapan'a fakslamıştır (Belge 73).
- 21.6.1999 ve 28.6.1999'da Yıldız MDF Yönetim Kurulu Başkanı; Yongapan eski Genel Müdürü ve Divapan Yönetim Kurulu Üyesi'ne fiyatlarını göndermiştir (Belge 74).
- 1050 -Çamsan bayii Çamsar A.Ş. Genel Müdürü'nün ajandasından anlaşıldığına göre; 26.6.1999 tarihinde Çamsar A.Ş. şirket içi bir toplantı yaparak, 1.7.1999'dan itibaren prim uygulamasına geçileceği, ancak sirküler yayımlanmayacağı, sözlü olarak müşterilere söyleneceği kararı alınmıştır (Belge 75).
- Yongapan eski Genel Müdürü tarafından Yıldız MDF Yönetim Kurulu Başkanı'na hitaben gönderilen yazıda; Çamsan'ın uygulayacağı prim oranları ve koşullarını gösteren yazısına ilişkin olarak, "... Bey, Çamsan'ın mutabakatın 9. maddesine rağmen yaptığı uygulamayı dikkatinize sunuyor, görüşlerinizi bekliyorum." ifadeleri kullanılmıştır (Belge 76).
- 1060 -28.7.1999 tarihli Çamsan iç yazışmasında Pazarlama Müdürü fiyatlar hakkında bilgi vermiş ve Yongapan ile Çamsan fiyatlarını karşılaştırmıştır. Yazıda, "Bu vesileyle Yongapan A.Ş.'nin yeni açıkladığı kur ve ilave verdiği %5'lik iskonto Çamsan A.Ş. fiyatlarının sadece %3 altında kalmıştır. Bu fiyatlarla MDF'ciler toplantısında verdiği sözü bu ay da devam ettirmiş olup, piyasada fazla bir etki yaratmayacağını tahmin ediyoruz." ifadelerini kullanmıştır (Belge 77).
- 1070 -31.8.1999 tarihinde Çamsan Pazarlama Müdürü; Divapan Yönetim Kurulu Üyesi, SFC Yönetim Kurulu Başkanı ve Başkan Yardımcısı, Yongapan eski Genel Müdürü ve Yıldız MDF Yönetim Kurulu Başkanı'na gönderdiği yazıda, Eylül ayı MDF'ciler toplantısının 20.9.1999 tarihinde Ordu'da yapılacağını bildirmiştir. Ancak 10.9.1999'da aynı kişilere gönderilen yazı ile, toplantı 14.9.1999 tarihine alınmıştır (Belge 78).

-Yıldız MDF Yönetim Kurulu Başkanı'nın ajandasındaki notlardan, 14.9.1999 tarihinde yapılan MDF toplantısında bir önceki listeye % 10 zam yapılması kararının alındığı anlaşılmaktadır (Belge 79).

1080

-Divapan Yönetim Kurulu Üyesi'nin 14.9.1999 ajandasında MDF toplantısında vade koşullarının konuşulduğu görülmektedir (Belge 80).

-Çamsan bayii Çamsar A.Ş. Genel Müdürü'nün 20.9.1999 tarihli ajanda notlarında 1.10.1999'dan geçerli yeni liste düzenlendiği belirtilmiştir: (*Zam oranı MDF %10, Lam %12*) (Belge 81).

1090

-Çamsan Pazarlama Müdürü'nün 22.3.2001 tarihli raporunda da Dernek tarafından organize edilen toplantının sonucu hakkında bilgi verilmiştir: "*...Orma firması yetkilileri ithal ettiği Medilant MDF'nin satış fiyatına 26.3.2001 tarihi itibarıyla yayımlayacağı yeni listeye pazara beyan edeceğini sözlü olarak bildirmiştir.... Genel anlamda Çamsan ürünleri başbaya listesinden %6 yukarıda olmak istediklerini toplantıda deklare etmişlerdir...*" (Belge 82).

H.4. Savunmalar ve Değerlendirilmesi

Tarafların önaraştırma ve soruşturmaya ilişkin tüm savunmaları, ek savunmaları ve sözlü savunma tutanakları incelenerek aşağıda değerlendirilmiştir. Tekrardan kaçınmak için tarafların benzer savunmaları birlikte değerlendirilmiş, teşebbüslerin varsa kendilerine özgü savunmaları ayrıca ele alınmıştır.

1100

H.4.1. Savunmalardaki Benzer İtirazlar ve Bunların Değerlendirilmesi

H.4.1.1. Fiili Tespit

Savunmalarda, yapılan toplantılarda belirlenen fiyatların uygulanıp uygulanmadığının, bunların fiyat listelerine yansıyor yansımadığının ve faturalar temel alınarak benzer fiyatların uygulanıp uygulanmadığının incelenmediği iddia edilmiştir.

1110

Yerinde incelemeler sırasında siparişlerin nasıl alındığı ve nasıl faturalandığı incelenmiş ve teşebbüsler arasında muhasebe programlarının, çalışma yöntemlerinin farklılaştığı gözlenmiştir. Genellikle liste- sipariş formu- fatura uygunluğunun denetlenebilmesi için gerekli olan geçmişe dönük liste ve sipariş formlarının saklanmadığı ve bunlara ilişkin bilgilerin muhasebe sistemlerine aktarılmadığı görülmüştür. Standart veri elde etmenin güçlüğüne yanı sıra, sektör temsilcileriyle yapılan görüşmelerde ortaya çıkan ve aşağıda yer verilen nedenlerden dolayı faturaların toplantılarda belirlenen fiyatların uygulandığının veya uygulanmadığının göstergesi olamayacağı sonucuna ulaşılmıştır. Liste fiyatları ile faturalara yansıyan fiyatların farklılaşma nedenleri şunlardır:

1120

- Ebat ve renkleri yüzünden müşteri tarafından talep edilmeyen mamuller elden çıkarılabilmeleri için, normal liste fiyatından farklı fiyatlardan

satılabilmektedir. Örneğin, pek satılmayan, az talebi olan D/D suntalamların B/B suntalam fiyatına satıldıkları görülmüştür.

1130 - Üretimi her zaman yapılmayan ebatların sipariş ile fatura tarihleri arasında uzunca zaman geçmesi dolayısıyla, sipariş zamanında geçerli olan liste ile siparişin faturalanması zamanında geçerli olan liste fiyatları farklı olabilmektedir.

1140 - Müşteriler üretici firmalardan aldıkları ıskontoya karşılık "Hizmet Bedeli" adı altında fiyat farkı faturası kesebilmektedir. Bu uygulamada, önce üretici firma müşteriye siparişleri için fatura kesmekte, daha sonra müşteri üretici firmadan aldığı ıskonto miktarı kadar karşı fatura kesmektedir. Bu durumda üretici firmanın kestiği fatura hangi liste fiyatından olursa olsun aslında gerçek fiyatları yansıtmamaktadır.

- Faturada belirtilen ıskonto o faturada yer alan mamullere ait olmayıp bir önceki sipariştan kaynaklanabilmektedir. Örneğin gönderilen mamullerde üretim hataları belirlenebilmekte, bu durumda mamul bazen iade edilmeyip karşılıklı mutabakatla 2. kalite işlemi görerek bir sonraki siparişin faturalanması sırasında gerekli ıskonto yapılmaktadır. Bu ıskonto oranı da firmadan firmaya farklılık arz edebilmektedir. Dolayısıyla faturada hangi liste fiyatından olursa olsun aslında gerçek fiyatları yansıtmamaktadır.

1150 - Aynı mamul için aynı faturada farklı fiyatlar olabilmektedir. Müşterinin bir önceki listeden alacağı kadar miktar eski listeden, sonrası ise yeni listeden aynı fatura üzerinde yer alabilmekte, örneğin 100 levha suntalamdan 30'unun eski listeden 70'inin yeni listeden faturalandırıldığı görülebilmektedir. Bu durum özellikle açık hesap çalışan teşebbüslerde ortaya çıkmaktadır.

1160 - Üretici firmalar prim kotası uygulaması yapabilmektedirler. Bu uygulamada, üretici firmanın müşterilerine belirli bir ürün için fatura tutarı ya da ürün miktarı cinsinden koyduğu kota dolduğunda geçerli olan fiyat listesi üzerinden müşterilerine ekstra bir indirim uygulamaktadır. Böylece kota dolduktan sonra aynı ürünlerin satış fiyatları, kotayı dolduran müşteriler için farklılaşmaktadır.

- Faturalarda nakliye sübvansiyonları olabilmekte ama faturada açıkça belirtilmediği için fatura fiyatı, liste fiyatıyla aynı olmamaktadır.

Sonuç olarak, savunmalarda ileri sürülen fiili tespitte bulunulmadığı veya eksik inceleme yapıldığı iddiası yerinde değildir.

H.4.1.2. 5.5.1998 Öncesine İlişkin Belgelerin Kullanılması

1170 Savunmalarda, Soruşturma Raporu'nda kullanılan belgelerin 22'sinin 4054 sayılı Kanun'un uygulamasının bulunmadığı döneme rastladığı, ayrıca bu belgelerdeki konuların 5.5.1998 tarihi ertesinde etkilerinin görülmediği ve geriye kalan belgelerin büyük bir bölümünün Orma'nın piyasa lideri olarak fiyat deklarasyonları olduğu ileri sürülmektedir.

1180 Elde edilen belgelerin her biri bir anlaşma olarak nitelendirilmediği gibi bu belgelerin birbirlerinden bağımsız anlaşmalara işaret ettiği de öne sürülmektedir. İddia, soruşturmaya taraf teşebbüslerin 1993 yılından başlayan ve günümüze kadar devam eden tek bir çerçeve anlaşma ile bu anlaşmanın uygulanmasını gösterir mutabakatlar dahilinde hareket ettikleri yönündedir. Bu anlaşma düzeni çerçevesinde 17.12.1993 tarihli belge, teşebbüslerin aralarındaki rekabeti kısıtlama konusundaki temel mutabakatı, diğer belgeler ise bunun hayata geçirilebilmesinin ayrıntılarını düzenlemektedir.

1190 Elde edilen belgeler; teşebbüslerin her ay düzenli olarak yaptıkları toplantılar ile fiyat belirlediklerini ve anlaşmanın süreklilik arz ettiğini göstermekte, bu yönüyle de bir bütün teşkil etmektedir. Dolayısıyla 1993 yılından başlayarak, 4054 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği ve uygulamaya başlandığı tarihin çok ötesine diğer bir deyişle günümüze kadar süreklilik arz eden bir anlaşmaya işaret eden belgelerden bir kısmının 5.5.1998 tarihinden öncesine ait olmaları nedeniyle değerlendirme dışı bırakılması hukuken doğru bir yaklaşım değildir. 5.5.1998 tarihinden öncesine ait belgeler soruşturma konusu eylemin eskiden beri uygulana gelen, gelenekselleşmiş bir durum olduğunu ortaya koymakta ve elde edilen 5.5.1998 tarihinden sonrasına ait belgelerle birlikte bütünün parçalarını oluşturmaktadır.

H.4.1.3. Teşebbüs Birliği Kararı ve Tavsiye Fiyat

1200 Savunmalarda, Dernek tarafından organize edilen toplantılarda alınan fiyata ilişkin kararların bağlayıcı olmayan teşebbüs birliği kararı niteliğinde olduğu, Dernek tavsiye kararı almış olsa bile hiçbir üyenin buna uymadığı, tavsiye kararlarına üyelerce uyulduğu takdirde ancak rekabeti bozucu işletme birliği kararı olarak yasaklanabileceği ileri sürülmüştür.

1210 Alınan kararlar, Dernek'in karar organı tarafından alınmış ve Dernek tarafından üyelere ve üçüncü kişilere duyurulmuş teşebbüs birliği kararı niteliğinde değildir. Dernek üyelerinin ya da ilgili teşebbüslerin bir araya gelmesiyle alınan ve müştereken uygulanması amaçlanan kararlardır. Rekabeti kısıtlama amacı güden veya bu yönde etkisi olan, rakipler arasında koordinasyonu sağlayan her türlü eylem, işlem ve anlaşma (ve doğal olarak, adı tavsiye olsun ya da olmasın, fiyat belirleme anlaşmaları) 4054 sayılı Kanun'a aykırı ve yasaktır.

H.4.1.4. Liste ve Faturalarda Farklı Fiyatların Görülmesi

1220 Savunmalarda, liste ve faturalarda farklı fiyatların olduğu, listelerden her firmanın fiyatlarının birbirinden farklı olduğunun görülebileceği, dolayısıyla Dernek tarafından düzenlenen toplantılardan belirlenen fiyatların uygulanmadığı, tek fiyatın oluşmadığı iddia edilmektedir.

Liste ve fatura fiyatlarının neden farklılaştığı "Fiili Tespit" bölümünde açıklanmıştır. Soruşturma çerçevesinde iddia edilen "çerçeve anlaşma"nın kapsamı; tek fiyat belirlenmesi değil, rakiplerin kendi aralarındaki rekabeti kısıtlama ya da yok etme amacıyla ortalama ayda bir kez bir araya gelerek,

1230 yeni dönem fiyat esaslarını belirlemeleri ve yeni fiyatları ilan edecekleri tarihleri kararlaştırmalarıdır. Nitekim elde edilen belgelerden toplantılarda taban fiyat belirlendiği (Belge 10, 12, 18); MDF, ince milim veya melaminli fiyatlarının bu fiyatın altına düşülmemek üzere tespit edilmesine karar verildiği (Belge 10) anlaşılmaktadır. Farklı pazar gücüne sahip firmaların tek fiyattan satış yapmaları beklenmemektedir. Fiyat tespitinden anlaşılması gereken, tek fiyat olması değil, uygulanacak olan fiyatlar üzerinde mutabık kalınmasıdır. Nitekim, bazı belgelerde firmaların pazara yakınlığına göre nakliye maliyetleri de dikkate alınarak fiyat belirlendiği görülmektedir. Dolayısıyla firmaların fiyatlarının gerek liste bazında, gerek fatura bazında bir ölçüde farklılaşması rekabet ihlalini ortadan kaldırmamaktadır.

1240 Firmaların toplantılarda tartışılan konuları ve üzerinde mutabakat sağlandığı söylenen fiyata ilişkin bilgileri kendi satış fiyatlarını ya da politikalarını belirlerken göz önünde bulundurmadıklarını düşünmek mümkün değildir. Bu çerçevede teşebbüslerin uyguladıkları fiyatların birbirlerinin fiyatlarından ve toplantılarda konuşulan fiyatlardan tamamen farklı olması durumunda bile soruşturma konusu anlaşma düzeninin piyasada herhangi bir etki ortaya çıkarmadığı ileri sürülemeyecektir. Ayrıca soruşturma konusu toplantıların piyasada hiçbir etki ortaya çıkarmadıkları ve bu toplantılarda üzerinde uzlaşılan kararlara teşebbüslerin hiçbir şekilde uymadıkları varsayılsa bile 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin teşebbüsler arası anlaşmaları hem amaç hem de etki yönünden yasakladığı dikkate alınmalıdır.

1250 Uzun bir süre boyunca, bazı teşebbüslerin kartelde daha aktif olmaları, bazılarının ara sıra ayrılıp sonradan tekrar girmeleri, bazılarının toplantılara genellikle katılmaları, bazılarının ise ortak anlaşmaya bağlı kalmak için olmasa bile toplantılardan haberdar olmaları, teşebbüslerin birbirleri ile tamamen uyumlu olduğunun çok seyrek de olsa görülmesi ile karakterize edilebilecek bu tür özellikli kartel vakalarında, üyelerin her toplantıya aksatmadan katılıp katılmadıklarına bakılmaksızın bütün üyelerin sorumlu olduğu "tek bir çerçeve anlaşma" kavramı ve tek ihlal (anlaşma ve/veya uyumlu eylem) yaklaşımı benimsenmektedir. Tek bir anlaşma sonucuna varıldıktan sonra teşebbüslerin bazılarının her toplantıya katılmaması ve karar alma sürecine her bakımdan katılmamasına rağmen, tek bütün anlaşmaya dahil olmaları rekabet ihlali bakımından yeterlidir. Ayrıca bazı kartel üyelerinin tek bir çerçeve anlaşma için bazı çekinceler koyması ya da rakiplerini aldatmak için anlaşmaya dahil olmaları gibi iddialar, anlaşmanın tarafı olmadıkları şeklinde değerlendirilmemektedir. Teşebbüs, katıldığı toplantı ya da toplantılarda alınan kararlara karşı olduğunu alenen belirtmediği sürece, teşebbüsün toplantılarda alınan rekabeti ihlali niteliğindeki kararlara uymaması, teşebbüsü kartel anlaşmasına dahil olmanın bütün yükümlülüğünden kurtarmamaktadır.

H.4.1.5. Rekabet İhlallerinin Amaç ve Etki Bakımından Değerlendirilmesi

1270 Savunmalarda; rakiplerin niyet ve düşüncelerini sezme amacıyla bir araya geldikleri, rekabet ihlali amacı güdümediği, ayrıca 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin ikinci fıkrasında yazılı olan para cezasının uygulanması için anlaşmanın fiilen uygulanması gerektiği, ancak Soruşturma Raporu'nda fiili durumun tespit edilmediği ileri sürülmüştür.

1280 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde "Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran veya doğurabilecek nitelikte olan anlaşmalar,..."ın hukuka aykırı ve yasak olduğu belirtilmiştir. Kanun'da rekabeti kısıtlayıcı "amaçlı" veya "etkili" uygulamalar bir ayrıma tabi tutulmamaktadır. Tespit edilen belgelerden de anlaşıldığı üzere, teşebbüslerin rekabeti engelleyici amaçla hareket ettiği açıktır. Anlaşmanın uygulanması sonucunda rekabeti kısıtlama etkisinin gerçekleşmesi, ağırlaştırıcı unsurdur.

H.4.1.6. Bölgesel Toplantılar

1290 Savunmalarda bölgesel toplantıların rekabet ihlali amacı taşımadığı ve sektörel bazda bölgesel toplantılar yapılmasının 4054 sayılı Kanun tarafından yasaklanmadığı; ayrıca bölgesel toplantıların bir amacının da odun tahsisine ilişkin sorunları görüşmek olduğu ve bu toplantıların sonucundan da Dernek Başkanı'nın haberdar edilmesinin gerekli olduğu ifade edilmiştir.

Elde edilen belgelerde bölgesel toplantıların nedeni "sektörel bazdaki talepte azalma, kapasite ve üretim fazlalığı sorunlarının çözülmesi ve oto kontrol sistemini kurulması" olarak gösterilmiş (Belge 26), "fiyat kargaşasını önlemek için" bölgesel toplantı yapıldığı (Belge 5) belirtilmiştir.

H.4.1.7. Toplantılarda Fiyat Konuşulması

1300 Savunmalarda toplantılarda fiyata ilişkin meselelerin konuşulduğu kabul edilmiş, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin fiyatların konuşulmasını değil tespitini yasakladığı iddia edilmiştir.

1310 Rekabet hukukunda özellikle rakipler arasında bilgi değişiminin belli sınırları bulunmaktadır. Aynı pazarda faaliyette bulunan şirketler arasındaki bilgi değişimine belirli kurallar çerçevesinde izin verilebilmektedir. Bilgi değişimi, bir yandan etkinliği artırabilirken, öte yandan bu sınır aşıldığı takdirde piyasadaki rekabetin kısıtlanmasına olanak sağlamaktadır. Rakip teşebbüslerin, fiyatlarına, maliyetlerine, satışlarına, üretim miktarlarına, kapasite kullarımlarına, teklif şartnamelerine, stoklarına, ticari sırlarına ilişkin bilgi alışverişinde bulunmaları, bu bilgilerin firmaların rekabetçi stratejileriyle doğrudan ilgili olmaları nedeniyle, öğrenilmeleri durumunda teşebbüslerin birbirlerinin pazar davranışlarını önceden tahmin etmelerine yardımcı olmakta ve rekabetçi davranışlarını koordine etmelerine olanak vermektedir.

1320 Hakkında soruşturma yürütülen teşebbüslerin rekabet stratejilerinin "en önemli değişkeni ve aracı" niteliğinde olan fiyatlara ilişkin bilgi alışverişinde bulunmaları rekabeti kısıtlayıcı niteliktedir. Diğer yandan yerinde incelemeler sonucunda elde edilen belgelerden, teşebbüslerin yaptıkları düzenli toplantılarda fiyatları konuşmanın ve bilgi alışverişinde bulunmanın da ötesine geçerek baz fiyatları tespit ettikleri ve fiyatlara ilişkin bilgi alışverişini bu ihlali kolaylaştırmak ve ihlalin zeminini hazırlamak amacıyla kullandıkları anlaşılmaktadır.

H.4.2. Teşebbüslere Özgü Savunmalar ve Değerlendirmeleri

H.4.2.1. Çamsan

1330 Savunmada kamu kaynaklarından sağlanacak oduna ilişkin tahsis taleplerinin 10 yıldır Dernek'e bildiriliyor oluşu dolayısıyla toplantılara katıldıklarını, amaçlarının tahsisten faydalanabilmek olduğunu belirten Çamsan, toplantılara şirketin alt düzey yöneticilerinin süreklilik arz etmeden katıldığını, temsilcilerin fiyat ortaklığı sağlayacak diyaloglara girmediğini, genelde dinleyici olarak iştirak ettiklerini ifade etmiştir. İhlallere ilişkin olarak;

1340 -Raporda yer alan "*MDF üreticileri tarafından MDF fiyatının belirlenmesine ilişkin olarak ise, tespit edilebilen ilk toplantı 27.04.1999 tarihidir.*" ibaresine göre 64 numaralı ve önceki belgelerin Çamsan ile ilgili olmayıp, Raporda değerlendirme yapılmadığı, 27.4.1999 tarihinden önce MDF üreticileri açısından herhangi bir ihlalin olmadığını Raporda açıkça belirtildiği,

-Yalnızca MDF üreticilerinin bir araya geldiği toplantılarda alınan kararlara Çamsan'ın uymadığı, savunma ekinde sunulan fatura örneklerinin bu durumu desteklediği, belgelerden de Çamsan'ın mutabakata uymamasından şikayet edildiğinin anlaşıldığı,

1350 -Raporun 221. sayfasında MDF üreticilerinin "*Önaraştırma ve soruşturma döneminde elde edilen belgelerden, MDF üreticilerinin 27.4.1999, 25.5.1999, 7.6.1999 ve 14.9.1999 tarihlerinde toplanarak MDF satış fiyatını belirledikleri anlaşılmaktadır.*" ifadesinden ihlalin 1999 yılıyla sınırlı olduğu sonucunun çıktığı ve sürenin fevkalade kısa olduğu,

-Soruşturmanın tebliğinden itibaren hiçbir toplantıya iştirak edilmediği ve hiçbir karara katılmadığı,

1360 -Sonuç bölümünde ise, anlaşmaları uygulamaması ve ihlalin kısa süreli olması, sadece MDF pazarında yer alması, Soruşturma Heyeti ile işbirliği içinde olması, Raporun tebliğinden itibaren Kanun'u ihlal etmemesi gibi nedenlerle en alt seviyeden ceza tayin edilmesi ya da cezanın indirilmesinin talep edildiği

ifade edilmiştir.

1370 Öncelikle Soruşturma Raporu'nun 5 numaralı bölümünde yonga levha ve MDF fiyatının belirlenmesine yönelik eylemlere ilişkin belgelerin ayrı ayrı yazılmasının, MDF üreticilerinin Dernek tarafından organize edilen toplantılar dışında da bir araya gelmelerinden kaynaklandığı belirtilmelidir. Savunmada ifade edildiği gibi, Raporda 27.4.1999'dan önce MDF üreticileri açısından herhangi bir ihlal olup olmadığı tespit edilmemiştir. Tespit edilen, bu 4 toplantının sadece MDF üreticilerinin kendi aralarında yaptıkları toplantılar olduğudur. Bunların dışında da MDF üreticileri Dernek tarafından düzenlenen toplantılara katılmaya ve ihlalin içinde yer almaya devam etmiştir. Nitekim Belge 63, bizzat Çamsan Pazarlama Müdürünün katıldığı Dernek toplantısında karar verilen yonga levha fiyatlarının rapor edilmesine ilişkindir.

1380 Belge 10'daki toplantı özet raporunda ise, "MDF ile yonga levha fiyatları arasında makul ve tutarlı bir ilişki olması gerektiği" ifade edilmiş, "normal ve ince levha fiyatlarıyla MDF fiyatlarının bu baz taban fiyatları dikkate alınarak, firmalar arasında kurulacak diyalog ve bölgesel bazda yapılacak toplantılarla tespit edilmesinin tavsiyeye şayan olduğu" vurgulanmıştır. Bu iki belge, MDF üreticilerinin Dernek ile bağının sadece tahsisler konusunda olmadığını göstermektedir.

Ayrıca Dernek tarafından düzenlenen toplantıda alınan "Dernek'in koordinatörlüğünde MDF'cilerin toplanması" kararına (Belge 37) uyularak, 27.4.1999 tarihinde MDF'ciler bir araya gelmiş ve protokol imzalanmıştır (Belge 65). 28.4.1999 tarihinde Dernek tarafından düzenlenen toplantıda, bu toplantı hakkında SFC temsilcisi bilgi vermiştir (Belge 41).

1390 Soruşturma Raporu'nda 64 ve önceki sayılı belgelerin Çamsan ile ilgili herhangi bir değerlendirme içermediği ileri sürülmüştür. Raporun "Bulguların Değerlendirilmesi" bölümünde yonga levha fiyatının belirlenmesine yönelik değerlendirme yapılırken, belgelerin sadece yonga levha üreticileriyle ilgili olduğu ya da MDF üreticilerinin bu eylemde yer almadığı yönünde bir tespit bulunulmamıştır.

H.4.2.2. Kastamonu Entegre (Yongapan)

Kastamonu Entegre savunmasında;

1400 -Belge 35'te fiyatların sadece öneri olarak sunulduğu ve tavsiye niteliğinde olduğu,

-Belge 63'te bahsi geçen toplantıya hiçbir Kastamonu Entegre çalışanının katılmadığı,

-Hiçbir zaman gerçek mutabakata varılmamış olmasının kanıtlarının Raporda yer aldığı, buna ilişkin Belge 28, 56 ve 58 gibi örneklerin bulunduğu

1410 ifade edilmiştir.

Belge 35'te toplantıya katılanların kararına sunulan iki öneri söz konusudur. Anılan belgenin değerlendirilmesini içeren Tablo [18]'den⁶ de bu iki önerinin tartışılıp ikinci önerinin kabul edildiği anlaşılmaktadır. Bu nedenle belgede geçen öneri ifadesi tespit edilen fiyatların tavsiye niteliğinde olduğu anlamına gelmemektedir.

1420 Belge 63'te yer verilen toplantıya Kastamonu Entegre temsilcilerinin katılmadığı ileri sürülmektedir. Ancak belgedeki, "Yongapan firmasının bayram tatili sonrasında MDF ve MDFlam satışlarında \$ kuruna %15 oranında zam yapmayı düşündüklerini, ancak bayram sonrası MDF üreticileriyle bir toplantıya hazır olduklarını belirtmişlerdir." ifadesi, Kastamonu Entegre temsilcisinin toplantıya katıldığı görüşünü destekler niteliktedir.

⁶ Gereğe ve Hukuki Dayanak bölümündeki tablo numaralandırılması verilmiştir.

1430 Belge 56 ile ilgili olarak yapılan savunmada eksik alıntılama söz konusudur. Bu belgede fiyatların tatbik edilmediğinden bahisle, “*acil olarak tatbiki kararlaştırıldı*” denilmektedir. Yine Belge 58’de müşterek fiyat uygulaması üzerinde durulmaması, her zamankinden farklı durum arz ettiği için rapor edilmiştir. Belge 28’de ise, hangi noktadan karar alamama noktasına gelindiği önem taşımaktadır. Kullanılan ifade, daha önce müşterek karar alınabildiğini göstermektedir. Ayrıca aynı belgede “*şirketi tam olarak temsile yetkili, şirket adına karar verebilecek, sözü ve kararı şirketi bağlayabilecek*” temsilcinin toplantıya katılmasının istendiği görülmektedir.

H.4.2.3. Orma

Teşebbüs, savunmasında Soruşturma Raporu’nda yer verilen belgelerin tek tek değerlendirmesini yapmıştır. Aşağıda H.4.1. numaralı bölümde incelenmeyen konulara ilişkin belgelerin değerlendirilmesi sunulmuştur.

1440 Belge 5: Savunmada bazı şirketlerin toplantı yaptıkları, fiyatların KDV dahil veya hariç olarak mı tespit edileceği üzerinde anlaşamadıkları, toplantının Dernek toplantısı olmadığı ve Orma’nın katılmadığı ifade edilmiştir.

1450 Belgede geçen ifadelerden toplantının Dernek tarafından, bir önceki toplantıda alınan karar gereği organize edilen bölgesel bir toplantı olduğu, aynı pazara ürün satan firmaların ortak hareket etmeye çalıştıkları anlaşılmaktadır. Çerçeve anlaşma yaklaşımı çerçevesinde belgeler sadece tek başına değerlendirilmemeli, bir bütün olarak incelenmelidir. Böylelikle mutabakata varılamamasından şikayetlerin yer aldığı belgelerin, aynı zamanda anlaşmanın delilini gösterir belgeler olduğu anlaşılacaktır.

Belge 6: Savunmada, Dernek Genel Sekreterinin danışmanlık ve yol gösterme hizmetinde bulunduğu, müşteri ilişkileri konusunda destek olduğu, metinde belirli fiyat uygulanması yönünde telkin ve tavsiye olmadığı ileri sürülmüştür.

Söz konusu belgeden teşebbüslerin fiyatlarını beraberce arttırdıkları ve bu durumdan şikayetçi olacak müşterilere birer yazı gönderilerek durumu “*anlayışla*” karşılımalarının istenmesinin kararlaştırıldığı anlaşılmaktadır.

1460 Belge 7: Savunmada, belgede geçen listelerin her firmanın kendi fiyat listesi olduğu, tüm üyelere bildirilmesinin neden fiyat anlaşmasının varlığına delil teşkil ettiğinin anlaşılamadığı, anlaşma sağlanamamasının anlaşmanın yokluğunu gösterdiği, ifade edilmektedir.

İlgili yazıda ortak fiyattan bahsedilmektedir ve yazının tüm firmalara gönderilmesi, toplantılara kimlerin katıldığına değil, sonuçlarının önemli olduğunu ve toplantıya katılın katılmasın tüm üyelerin toplantılarla ilgili olduğunu göstermektedir.

1470 Belge 10, 11, 12, Tablo.[12] ve Tablo.[13]: Savunmada, Belge 11’de Orma’nın adının geçmediği, toplantıya 6 firmanın katıldığı, Tablo.[12]’de sadece 3 firmanın fiyatlarının olduğu, oysa ilgili pazarda 19 firma bulunduğu ve tabloda

1480 geçen fiyatın hangi ürünün fiyatı olduğunun belli olmadığı, Soruşturma Heyeti'nin çok art niyetli bir tutumla aynı tarihte firmaların uygulamakta olduğu fiyatları tabloya koymayarak sakladığı, fiili durumun Soruşturma Heyeti'nin iddialarıyla çeliştiği, Orma fiyatının iki aylık vadeli fiyat olduğu fiyat listesinden açıkça görülebildiği halde ve diğerlerinin peşin fiyat olduğu halde bu durumun tabloda gösterilmediği ve bilerek saklandığı izleniminin olduğu, Belge 12 ve Tablo.[13] ile ilgili olarak delillerin çarpıtıldığı, diğer firmalara ait bilgilerin gizlendiği, Tablo.[13]'te 19 firmadan sadece 4 tanesine ait fiyat listeleri delil olarak sunulurken, ilgili ürün pazarındaki rekabetin sadece %20'sinin fotoğrafının gösterildiği iddia edilmektedir.

1490 Daha önce ifade edildiği üzere, ihlalin varlığı için her firmanın her toplantıya katılması beklenmemelidir. Tablolarda sadece 3 veya 4 firmanın fiyatlarının olması sadece o firmaların fiyat listelerine ulaşılabilmesinden kaynaklanmaktadır. Soruşturma Raporu'nda Tablo.[12]'de yer alan fiyatlar belgelerde sık sık geçtiği üzere 18 mm 1.83x3.66 m çıplak yonga levhanın fiyatıdır ve Belge 12'de geçen fiyatlara uygunluk göstermektedir. Sektöre ilişkin yapılan incelemelerde bazı firmaların listelerinde yazan peşin kavramının iki ay vadeye kadar, hatta bazı dönemlerde daha da uzadığı sektörde çalışan değişik kişilerce ifade edilmiştir. Piyasada aynı ürün için listelerde farklı vadelerde dahi olsa aynı fiyatların bulunması, müşteriler tarafından ürünün hangi fiyata yerleştiğinin göstergesi olarak algılanmaktadır.

1500 Belge 17, 19, 25, 54: Savunmada liste fakslanmasının nedeni olarak faksın alıcılarının müşteri olması gösterilmekte, yerinde inceleme sırasında alınan bir belgede "fiyat listesi gönderdiğimiz müşteriler" ibaresinin yer aldığı, bu belgenin Soruşturma Raporu'nda kullanılmayarak gizlendiği ifade edilmektedir.

1510 Listedeki müşterilerin ne müşterisi olduğunun anlaşılabilmesi nedeniyle ilgili belge kullanılmamıştır. Çünkü bilindiği üzere Orma, sanayi bıçağı da satmaktadır. Fakslanan listeler organize edilen toplantılardan hemen önce veya hemen sonra hazırlanıp, uygulama tarihinden, hatta ilan tarihinden önce gönderilmiştir. Müşteri olan rakiplerin piyasadan pazarlama birimleri vasıtasıyla Orma listelerini temin etmesi mümkündür. Ancak uygulama tarihinden önce liste gönderilmesi fiyat konusunda bilgi alışverişinin amaçlandığına işaret etmektedir.

Belge 24: Savunmada belgeden rekabetin yoğunlaştığı ve kızıştığı sonucuna ulaşılması gerektiği, belgede geçen ifadelerin üyeler arasında bir fiyat anlaşmasının varlığının göstergesi olarak kullanılmasının mümkün olmadığı belirtilmektedir.

1520 Rekabetten şikayet edilmesi, fiyat tespitine yönelik çabaların istenen sonuca ulaşmadığını ve bundan rahatsız olduğunu göstermektedir. Her bir belgenin bir anlaşma olduğu yönünde iddiada bulunulmadığı gibi, belgelerin bütün olarak değerlendirilmesi sonucunda tablonun tamamı görülebilmektedir.

Belge 26, toplantının yapıldığı tarih, katılımcılar, konuşulan konular bakımından Devrektaş Genel Müdürü'nün notlarını doğrulamaktadır.

Belge 27: Savunmada Devrektaş Genel Müdürü'nün notlarındaki bilgilerin doğruluğunun başka delillerle teyit edilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Belge 29: Savunmada yapılmamış toplantıların hiçbir şeyin delili olamayacağı ifade edilmektedir.

- 1530 Belgede, toplantıya katılanın karar alma konusunda yetkili olmaması nedeniyle toplantının yapılmadığından bahsedilmektedir. Toplantının yapılamamış olması en azından bu tür toplantıların sürekli yapıldığını göstermektedir. Bölgesel toplantıların amacının ise Belge 5'te belirtildiği üzere fiyat kargaşasını önlemektir.

- 1540 Belge 35, 36 ve Tablo.[19]: Savunmada iki katılımcının notlarının ve belgelerin tamamının alıntılanmadığı, Soruşturma Raporu'nda verilmeye çalışılan manzara ile belgelerde geçen ifadelerin farklı olduğu iddia edilmektedir. Fiyat listelerine ilişkin olarak, fiyatların birbirini tutmadığı, birbirini tutuyormuş gibi göstermenin delil çarpıtmak olduğu belirtilmiş ve diğer firmaların fiyat listelerinin kullanılmamasından yakınılmıştır. Ayrıca Devrektaş fiyatının nakit, Orma fiyatının iki ay vadeli olduğu belirtilmiştir

- 1550 Notlar dikkatle incelendiğinde, rakamların ve konuların birbirini teyit ettiği görülmektedir. Soruşturma Raporu'nda yer verilen her bir belgenin ilgili görülen kısımları alıntılanmış, ancak hemen ardından belgenin fotokopisine yer verilerek tamamının görülmesi amaçlanmıştır. Bu da bilgilerin saklanmadığını göstermektedir. Ayrıca daha önce de belirtildiği üzere, elde edilebilen liste sayısının azlığı nedeniyle diğer teşebbüslerin fiyatlarına yer vermek mümkün olmamıştır. Listelerdeki fiyatın Orma'nın 2 aylık Devrektaş'ın ise nakit fiyatı olduğu kabul edilmekte; ancak sektörde peşin kavramının iki ay vadeye kadar, hatta bazı dönemlerde daha da uzadığı bilinmektedir.

Belge 39 ve 40: Savunmada Orma'nın bu yazıları almadığı ileri sürülmüş, yazışmanın nedeni olarak Dekor'un rekabetçi fiyat uygulaması karşısında mal satamayan Orma'nın çaresiz kalarak Dekor'dan fiyatlarını yükseltmesini istediği gösterilmiştir.

- 1560 Belge 39 gönderilmemiş olsaydı Belge 40'ın hazırlanmasının da bir anlamının kalmayacağı açıktır. Ayrıca Belge 40'ın içeriğinden bu belgenin, Orma Murahhas Aza Yardımcısı'nın Belge 39'da verilen cevabı yeterli bulmaması nedeniyle hazırlandığı anlaşılmaktadır. Üstelik yazıların alınmadığı ileri sürülmesine rağmen, yazışmaların nedeni açıklanmıştır. Rekabet hukukunda rakibin rekabetçi fiyatından rahatsızlık duyularak fiyatını yükseltmesi talebinde bulunulması haklı kabul edilmemektedir.

Belge 50: Karar alındığı iddia edilen kısmın sadece belgenin 7. sayfasında olduğu ileri sürülmüştür.

- 1570 Notlar dikkatle incelendiğinde, gerek 7. sayfada, gerekse 9. sayfada rakamlar olduğu gibi, 9. sayfada karar alındığının belirtildiği görülecektir. 7. sayfada *"tatbiki olmuş olması lazım. 3-5 gün mal yollamayın. Bayramdan sonra bir tek*

bu liste uygulanacak.” ifadesi ile notların 9. sayfasında yer alan “*karar alındı 15.740.000 b.b. 1.83 10.200.000 çıplak 1.83 listelerin gönderilmesi istendi*” kararı açıkça göstermekte, 7. sayfada “karar” kelimesinin kullanılmaması kararın alınmadığı anlamına gelmemektedir. Ayrıca belgenin 2. sayfasında geçen, ayda bir toplanılması Rekabet Kurulu’na Odalar Birliği tarafından şikayet olursa “*hep bir ağızdan cevap yazılacağı*” ifadesi dikkat çekicidir.

- 1580 Belge 61: Savunmada yazının sektörün Rekabet Kurulu’ndan ne kadar korktuğunu gösterdiği ifade edilmektedir.

Toplantı yapıldığı tarihte (24.1.2001) önaraştırma sürecinin devam etmesi nedeniyle, ihlalin ortaya çıkmaması için dikkatli davranılması ve yazılı kayıtların imha edilmesine karar verilmiştir. Bu itibarla, korku rekabet kurallarını ihlal etmekten kaçınma değil, ihlalin açığa çıkmasını engelleme amacından kaynaklanmaktadır.

- 1590 Orma'nın pazardaki durumuna ilişkin yapılan savunmada, pazara sunulan yonga levhanın Soruşturma Raporu’na göre 1.500.000 m³ olduğu belirtilmiş ve Orma'nın pazar payı üretim miktarının bu rakama bölünmesiyle hesaplanmaya çalışılmıştır. Ancak Raporun 6. sayfası dikkatle incelendiğinde, belirtilen miktarın yıllık “kurulu kapasite” olduğu anlaşılacaktır. Hesaplamanın doğru olabilmesi için Orma'nın yıllık kurulu yonga levha üretimi kapasitesinin (m³) alınması gerekmektedir. Savunmada yapıldığı gibi fiili üretim ile tüm fabrikaların yıllık kurulu kapasitesi karşılaştırıldığında, pazar payı yanlış hesaplanmış olacaktır.

- 1600 Müşterinin satın alma davranışlarına ilişkin savunmada sayılan faktörler önemlidir ve uygulamaların takibinin listelerden yapılamayacağını doğrulamaktadır. Listelerin yayımı piyasanın yeni fiyata geçmesini sağlamak bakımından önemli olduğu için fiyat tespitinde uygulama tarihleri de belirlenmektedir.

Fiyat belirleme iddiasının sadece 18 mm 1.83x3.66 m için olduğu ileri sürülmüştür, oysa Belge 10’da fiyat tespitinde bir ürünün baz alındığı, diğer ürünlerin ve ebatların buna göre ayarlanması gerektiği ifade edilmektedir.

H.4.2.4. Dernek, Dekor, Düzsan, Mastaş ve Yontaş

- 1610 Dernek ve ilgili teşebbüslerin esas bakımından savunmalarına ve bunların değerlendirilmesine "Savunmalardaki Benzer İtirazlar ve Değerlendirilmesi" bölümünde yer verilmiştir. Usul bakımından ise Dernek ve ilgili teşebbüsler tarafından;

-Yetkisiz görevlilerin yerinde incelemede bulunduğu, uzman yardımcılarının yerinde inceleme yapamayacağı,

- 1620 -Kanun’un emrettiği yasal sürelerle uyulmadığı, Önaraştırma Raporu’nun zamanında hazırlanmadığı ve hazırlanan raporun Kurul’da süresi içinde görüşülmediği, soruşturmanın süresi içinde tamamlanmadığı,

-Soruşturma Heyeti'nin, teşebbüslerin kendilerini temsil eden kişiye karıştığı ya da savunma hakları konusunda öneriler geliştirdiği, teşebbüslere temsilci önerdiği, bu durumun çıkar yollu ilişkileri çağrıştırdığı,

-Soruşturma Raporu'nda uygunsuz bir yazım dili kullanıldığı, vergisini düzenli ödediği sabit savunulan teşebbüsleri vergi kaçakçılığı ile suçlar ifadeler kullanıldığı,

1630

-Soruşturma Raporu'nun 217. sayfasında geçen "*Bir başka deyişle, 63 numaralı belge hem yapılan eylemi, hem de bunun ne kadar fütursuzca yapıldığını ortaya koyması bakımından bu soruşturmanın en önemli belgelerinden biridir.*" ifadesinin kullanılmasının eşi benzeri görülmemiş bir hayasızlık olduğu,

-Soruşturma Heyeti'nin, suçun şahsiliği prensibini unutarak, teşebbüslerce tek tek savunma yapılmasına rağmen, tüm teşebbüsleri Soruşturma Raporu'nda tek bir teşebbüs olarak mütalaa ettiği, eski belgelere verilen cevaplarla ilgilenmediği,

1640

-Soruşturma Raporu'nun 222. sayfasında geçen "*Rekabet Kurumu'na bir ağızdan cevap vermek gibi kanuna aykırı biçimde bilgi saklama niteliğinde eylemleri göze alan teşebbüslerin kurdukları karteli bildirmelerini beklemenin anlamlı ve hakça olmayacağı gerçeği karşısında...*" ifadesinin Soruşturma Heyeti'nin yanlı davrandığının açık kanıtı olduğu, bu ifadelerin peşin pazarlıklı bir davranış içerisinde bulunduğu gösterdiği,

-Soruşturma Heyeti'ne bir ağızdan cevap verilmediği, savunmaların münferiden yapıldığı, Soruşturma Heyeti'nin rekabet ihlalini tespit etmekten ziyade, "*teşebbüslere nasıl ceza uygulayım*" gibi bir zihniyete sahip olduğu

1650

ifade edilmektedir.

Savunmada usul bakımından ortaya konan itirazlar varit görülmemiştir. Soruşturma; Kanun'un emrettiği usulde ve tarafsız yürütülmüştür.

H.4.2.5. SFC

1660

SFC'nin savunmasında;

-SFC'nin satışlarının ağırlıklı bölümünün lif levha ürünlerinden oluştuğu, yonga levha üretim ve satış oranının düşük olduğu, SFC'nin esas olarak iddialara dayanak teşkil eden 18 mm'lik yonga levhadan farklı ebatlarda üretim yaptıkları belirtilmiştir. Ayrıca SFC'nin nadir olarak katıldığı toplantıların yalnızca odun tahsisi gibi hayati meseleler ile ilgili olduğu, toplantılarda fiyat görüşülmüş olsa bile SFC'nin ürünlerinin diğer üreticilerden farklı olduğu, SFC'nin satış politikası ve pazarının farklı olduğu,

1670

-SFC'nin 15 belgede adı geçtiği, bunların ise çoğunluğunun İstanbul bölgesel toplantılarına ilişkin olduğu, İstanbul pazarının ise SFC için tali pazar olduğu ve cirosunun sadece %15'inin İstanbul'da gerçekleştiği,

1680 -SFC'nin Dernek'in en devamsız üyesi olduğu, toplantılara sadece genel sektör sorunlarını görüşmek üzere katıldığı, MDF'ye ilişkin yapıp yapılmadığı belli olmayan mutabakatları etkin biçimde fiyat rekabeti sağlamak için bir fırsat olarak değerlendirdiği, söz konusu mutabakatlara aykırı davrandığının rakip firmalarca kabul edildiği, ekte sunulan fatura ve liste örneklerinin fiyata ilişkin anlaşmalara uyulmadığını gösterdiği, iddiaya konu mutabakat arayışlarına katılmasının amacının rakibi yanıltıcı manevra olduğu

ifade edilmiştir.

1690 Belgelerden görüldüğü üzere toplantılarda genellikle 18 mm 1.83x3.66 m yonga levha fiyatı belirlenmektedir. Ancak Belge 10'da aynen "*Normal ve ince levha fiyatları ile MDF fiyatlarının bu baz taban fiyatları⁷ dikkate alınarak, firmalar arasında kurulacak diyalog ve bölgesel bazda yapılacak toplantılarla tespit edilmesinin tavsiyeye şayan olduğu*" ifadesiyle MDF ve farklı ebattaki levhaların fiyatlarının yonga levha fiyatları dikkate alınarak belirlenmesi istenmektedir. Diğer yandan çoğunlukla lif levha üretimi yaptığını belirten SFC'nin yetkililerinin de katılmış oldukları ve sadece MDF fiyatlarına ilişkin kararların alındığı 1999 yılında yapılmış MDF üreticilerinin bir araya gelmiş oldukları 4 ayrı toplantı bulunmaktadır.

1700 Savunmada iddia edildiği gibi SFC bölgesel toplantılarda İstanbul grubunda yer almamakta, elde edilebilen belgeden görüldüğü üzere Ankara ve Orta Anadolu grubunda yer almaktadır (Belge 8). Aslında bu durum savunmada da satışların %70 seviyesine yakın büyük bölümünün Ankara-Konya'ya gerçekleştirildiği ifadesiyle desteklenmektedir.

Soruşturma Heyeti'nin tespit edebildiği 1999 yılında gerçekleştirilen ve MDF'ye ilişkin 4 ayrı toplantıya SFC de katılmıştır. Bu toplantılarda gayet açık bir şekilde MDF'ye ilişkin fiyat tespiti yapılmıştır.

I. GEREKÇE VE HUKUKİ DAYANAK

1710 Öneri araştırma ve soruşturma döneminde elde edilen bilgi ve belgelerin ışığında; yonga levha ve/veya MDF üreticilerinin uzun yıllardır Dernek tarafından organize edilen toplantılarda ve/veya kendi aralarında bir araya gelerek, özellikle yonga levha için fiyat, deklare ve uygulama tarihlerini belirledikleri, son yıllarda ise buna ilaveten MDF üreticilerinin de kendi aralarında bir araya gelerek MDF fiyatını belirledikleri ve bu toplantıların sonuçlarından Dernek'i haberdar ettikleri tespit edilmiştir. Teşebbüslere ait fiyat listeleri incelendiğinde, toplantılarda alınan fiyata ilişkin kararlara zaman zaman uyulduğu ancak ekonomik konjonktür veya teşebbüse özgü ekonomik koşullara bağlı olarak bazı teşebbüslerin bu kararlara uymadığı dönemler de olduğu gözlenmektedir. Ancak bu, yonga levha ve MDF piyasalarında faaliyet gösteren teşebbüslerin çoğu zaman toplantılarda fiyat listelerini birlikte tespit edip birlikte açıklayarak rekabetten zarar görmemek amacıyla hareket ettikleri gerçeğini değiştirmemektedir.

⁷ Yonga levha fiyatlarının kastedildiği düşünülmektedir.

6.9.2002 tarih, 02-53/685-278 sayılı Kurul Kararı'nda Dernek ve Köykobir'e ceza verilmesine gerek olmadığına hükmedilmiştir. İlgili Karar'ın Dernek ve Köykobir'e yönelik kısmının Danıştay 13. Dairesi'nde açılan ilgili davalarda, dava konusu yapılmadığından kesinleşmesi nedeniyle, Dernek ve Köykobir'e ilişkin karar yeniden değerlendirilmemiştir.

I.1. Alınan Kararların Uygulanması

1730 I.1.1.Yonga Levha Fiyatının Tespitine İlişkin Yapılan Toplantılar

Yukarıda da belirtildiği gibi 8 yıllık süre içerisinde düzenli olarak yapılan toplantılarda, alınan kararlara teşebbüslerin zaman zaman uydukları, ancak ekonomik konjonktür veya teşebbüse özgü ekonomik koşullara bağlı olarak bazı teşebbüslerin bu kararlara uymadığı dönemlerin de bulunduğu görülmüştür. Bu çerçevede yapılan değerlendirmelere aşağıda yer verilmektedir.

1740 -3.6.1997 tarihinde Orta Anadolu pazarına mal arz eden firmaların Düzce'de toplandıkları ve *"kesin bir şekilde uyulmak kaydıyla"* yonga levha fiyatlarını tespit etmiş oldukları yapılan incelemelerde ortaya çıkmıştır: Buna göre; *"...210x 280 18 mm Baz Fiyat 2.000.000.- TL Peşin, 210x280 18 mm Baz Fiyat 2.400.000.- 60 gün vade, 366x183 18 mm Baz Fiyat 2.330.000.- Peşin, 366x183 18 mm Baz Fiyat 2.750.000.-60 gün vade. Uygulamaya azami 15 gün ek süre ilave edilecektir. d)Uygulama 09/06/1997 tarihinde başlayacaktır.."*

1750 Toplantıya iştirak eden Yongapan eski Genel Müdürü, Düzsan Yönetim Kurulu Başkanı, Devrektaş Murahhas Azası, Köykobir eski Genel Müdür Yardımcısı, Mastaş Yönetim Kurulu Başkanı ve Yontaş Yönetim Kurulu Başkanı anılan anlaşmayı imzalamıştır. Söz konusu tarih itibarıyla teşebbüslerin fiyatlarına Tablo.12'de yer verilmiştir:

Tablo:12 İlgili Belgeye İlişkin Fiyat Listeleri

Firma	Deklare Tarihi	Uygulama Tarihi	Çıplak Fiyatı
Toplantı Kararı (28.5.1997)	1.6.1997	9.6.1997	2.750.000
ORMA	5.6.1997	9.6.1997	2.750.000
DEVREKTAŞ	-	9.6.1997	2.750.000
DÜZSAN	2.6.1997	9.6.1997	2.750.000

1760 - 25.6.1997 tarihli toplantıda 1.7.1997 tarihinde deklare edilmek ve 14.7.1997 tarihinde uygulanmak üzere, çıplak yonga fiyatı 3.000.000+KDV, B/B fiyatı 4.450.000+KDV ve D/D fiyatı 4.700.000+KDV olarak belirlenmiş, İstanbul için fiyatlara 75.000 TL ilave yapılması kararlaştırılmıştır. Kararın fiyat listelerine yansıtılması Tablo 13'te görülmektedir.

Tablo:13 İlgili Belgeye İlişkin Fiyat Listeleri

Firma	Deklare Tarihi	Uygulama Tarihi	Çıplak Fiyatı	B/B Fiyatı	D/D Fiyatı
Toplantı Kararı	1.7.1997	14.7.1997	3.000.000	4.450.000	4.700.000
ORMA	1.7.1997	15.7.1997	3.000.000	-	-
ORMA	20.6.1997	8.7.1997	-	4.450.000	4.880.000
YONGAPAN	1.7.1997	14.7.1997	3.000.000	4.450.000	4.700.000
DEVREKTAŞ	-	14.7.1997	3.000.000	-	-
DÜZSAN	1.7.1997	15.7.1997	3.000.000	-	-

1770 - Başka bir fiyat birlikteliği, Orma, Devrektaş ve Yongapan'ın uygulama tarihi 15.8.1997 olan listeleri incelendiğinde de görülmektedir:

Tablo:14 İlgili Belgeye İlişkin Fiyat Listeleri

Firma	Deklare Tarihi	Uygulama Tarihi	Çıplak Fiyatı
ORMA	4.8.1997	15.8.1997	3.300.000
DEVREKTAŞ	-	15.8.1997	3.300.000
YONGAPAN	4.8.1997	15.8.1997	3.300.000

1780 -Yine ilgili teşebbüslerce 16.9.1997 tarihinde Isparta'da yapılan toplantı sonucunda; "... çıplak levhanın fiyatı 3.700.000 artı KDV, Melaminli B/B'nin fiyatı 5.500.000 artı KDV, Melaminli D/D 5.750.000 artı KDV fiyatın uygulanmasının tavsiyeye şayan olduğu, deklerin 30/9/1997 tarihinde yapıp uygulamaya 10 ekimde başlanması uygun mütalaa edildi..." kararına varılmıştır.

Tablo:15 İlgili Belgeye İlişkin Fiyat Listeleri

Firma	Deklare Tarihi	Uygulama Tarihi	Çıplak Fiyatı	B/B Fiyatı	D/D Fiyatı
Toplantı Kararı (16.9.1997)	30.9.1997	10.10.1997	3.700.000	5.500.000	5.750.000
ORMA	30.9.1997	16.10.1997	3.700.000	-	-
ORMA	16.9.1997	23.9.1997	-	5.500.000	6.000.000
DEVREKTAŞ	-	10.10.1997	3.700.000	-	-
DÜZSAN	6.10.1997	15.10.1997	3.700.000	-	-

1790 -22.10.1997 tarihinde İstanbul'da yapılan toplantının özet raporunda; ise "...1 Kasımda deklerle, 10 kasımda uygulanmak üzere standard çıplak 4.000.000 artı KDV, Melaminli B/B 6.000.000 artı KDV, D/D 6.600.000 artı KDV (taban) fiyatlar tavsiye" edildiği ifade edilmiştir.

Tablo:16 İlgili Belgeye İlişkin Fiyat Listeleri Tablosu

Firma	Deklare Tarihi	Uygulama Tarihi	Çıplak	B/B	D/D
Toplantı Kararı	1.11.1997	10.11.1997	4.000.000	6.000.000	6.600.000
ORMA	1.11.1997	7.11.1997	4.000.000	-	-
ORMA	10.10.1997	7.11.1997	-	6.050.000	6.700.000
DEVREKTAŞ	-	10.11.1997	4.000.000	-	-

-Diğer yandan 1998 yılının Temmuz ayına ait fiyat listeleri incelendiğinde teşebbüslerin uygulama tarihi ve fiyat konusunda beraber hareket ettiğine ilişkin verilere Tablo.17’de yer verilmiştir.

Tablo:17 Firmaların Temmuz 1998 Fiyat Listeleri Tablosu

Firma	Deklare Tarihi	Uygulama Tarihi	Çıplak Fiyatı	B/B Fiyatı	D/D Fiyatı
ORMA	10.6.1998	1.7.1998	5.500.000	-	-
ORMA	8.6.1998	18.6.1998	-	9.000.000	9.900.000
DEVREKTAŞ	-	10.7.1998	5.500.000	-	-
MASSTAŞ	-	1.7.1998	-	8.750.000	9.900.000

1800

-Yine elde edilebilen Ocak 1999 tarihli fiyat listeleri incelendiğinde tıpkı yukarıdaki tabloda olduğu gibi firmaların uygulama tarihi ve fiyat konusunda beraber hareket ettiği sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo:18 Firmaların Ocak 1999 Fiyat Listeleri Tablosu

Firma	Deklare Tarihi	Uygulama Tarihi	Çıplak Fiyatı
ORMA	15.12.1998	4.1.1999	6.250.000
DEVREKTAŞ	-	1.1.1999	6.250.000
DEKOR	10.12.1998	25.12.1998	6.000.000

1810

-Divapan Yönetim Kurulu Üyesi'nin 3.3.1999 tarihli toplantıya ilişkin notlarından söz konusu toplantıda ürün fiyatlarının konuşulduğu anlaşılmaktadır. Buna göre "...10 Mart'ta herkes, 15 Mart'ta Yongapan listeleri deklare edecek. Öneri 1 Sunta (çıplak) 6.250.000, B/B 10.000.000, D/D 11.000.000, Öneri 2 Sunta (çıplak) 7.000.000, B/B 11.000.000, D/D 12.000.000..." fiyatları toplantıda tespit edilmiş olup alınan karar çerçevesinde teşebbüslerin uygulamış oldukları fiyatlar Tablo.19’da karşılaştırılmıştır.

Tablo:19 İlgili Belgeye İlişkin Fiyat Listeleri Tablosu

Firma	Deklare Tarihi	Uygulama Tarihi	Çıplak Fiyatı	B/Bfiyatı	D/D Fiyatı
Toplantı Kararı (3.3.1999)	10.3.1999	-	7.000.000	11.000.000	12.000.000
ORMA	1.4.1999	5.4.1999	7.000.000	-	-
DEVREKTAŞ	-	1.4.1999	7.000.000	-	-
DEKOR	1.4.1999	9.4.1999	7.000.000	11.000.000	12.000.000

1820

-Divapan Yönetim Kurulu Üyesi'nin ajandasında, 2.10.1999 tarihli Isparta toplantısında fiyata ilişkin kararlar "...Çıplak 9 000 000 vade 60 gün, B/B 14 000 000 vade 60 gün, vadeden geri dönüş aylık %7, deklare tarihi 8.10.1999, tatbik tarihi 15.10'dan 20.10'a kadar..." şeklindedir. Buna ilişkin olarak aşağıdaki tablo incelendiğinde toplantıda alınan kararlara Orma ve Devrektaş tarafından uyulduğu görülmektedir.

Tablo:20 İlgili Belgeye İlişkin Fiyat Listeleri Tablosu

Firma	Deklare Tarihi	Uygulama Tarihi	Çıplak	B/B	D/D
Toplantı Kararı (2.10.1999)	8.10.1999	15-20.10.1999	9.000.000	14.000.000	-
ORMA	8.10.1999	22.10.1999	9.000.000	14.000.000	15.000.000
DEVREKTAŞ	-	1.11.1999	8.900.000	-	-

1830 -22.5.2000 tarihli toplantıya katılan Divapan Yönetim Kurulu Üyesi'nin ajandasındaki notlar da, toplantıda firmaların satış fiyatı ve koşullarını görüşerek, 10 Haziran 2000 tarihinde uygulanacak olan çıplak yonga levha ve melaminli levha satış fiyat ve vade koşullarının belirlendiğini teyit etmektedir. Ayrıca yine Orma İstihlal Müdürü tarafından Murahhas Aza Yardımcısı'na sunulan 23.5.2000 tarihli yazıda; 22.5.2000 tarihinde Dernek tarafından organize edilen toplantı hakkında bilgi verilmiştir. Yazıda, toplantıda 1.83 x 3.66 x 18 mm levha için belirlenen fiyat ve vade koşulları, deklarasyon ve uygulama tarihi ve geri dönüş oranları hususunda karar alındığı, firmaların durumdan memnun olduğu, satışların iyi olduğunu bildirdiği belirtilmiştir. İlgili tarih itibariyle teşebbüslerin fiyatları karşılaştırıldığında Tablo.21 ortaya çıkmaktadır.

Tablo:21 İlgili Belgeye İlişkin Fiyat Listeleri Tablosu

Firma	Deklare Tarihi	Uygulama Tarihi	Çıplak	B/B	D/D
Toplantı Kararı	Hemen (22.5.2000)	10.6.2000	11.000.000 (2 ay) 10.200.000 (Peşin)	16.700.000 (2 ay) 15.500.000 (Peşin)	18.250.000 (2 ay) 17.000.000 (Peşin)
ORMA	20.5.2000	10.6.2000	11.000.000	16.700.000	18.250.000
DEVREKTAŞ	-	10.6.2000	10.200.000	-	-
DEKOR	20.6.2000	30.6.2000	10.750.000	16.250.000	17.500.000
YONGAPAN ⁸	1.6.2000	1.6.2000	10.500.000	15.500.000	16.800.000

1840 Önaraştırma ve Soruşturma döneminde elde edilen ve yukarıda da yer verilen belgelerin değerlendirilmesi sonucunda, teşebbüslerin Dernek tarafından organize edilen toplantılarda ve/veya kimi zaman aralarında bir araya gelerek yonga levha satış fiyatını belirlediği ve buna zaman zaman uydukları görülmüştür.

I.1.2. MDF Fiyatının Tespitine İlişkin Yapılan Toplantılar

1850 MDF üreticileri tarafından MDF fiyatının belirlenmesine ilişkin olarak tespit edilebilen ilk toplantı 27.4.1999 tarihlidir. Bu toplantıda fiyat ve vade koşulları belirlenmiş ve MDF üreticilerinin periyodik olarak toplanacağı karar bağlanmış ve anlaşma imzalanmıştır. 25.5.1999 tarihinde yapılan ikinci MDF toplantısına ilişkin Çamsan'ın davetiyesi ve toplantıya Divapan adına katılan Yön. Kur. Üyesi'nin notlarından, fiyata geçiş için 1.6.1999 tarihinin belirlendiği anlaşılmaktadır. Üçüncü toplantı 7.6.1999 tarihinde yapılmış ve fiyat ve satış koşulları ayrıntılı olarak belirlenerek anlaşma katılımcılarca imzalanmıştır. Nitekim 28.7.1999 tarihli Çamsan iç yazışması, 7.6.1999 tarihinde yapılan MDF'ciler anlaşmasının en azından iki aydır uygulandığını göstermektedir.

Tablo:22 İlgili Belgelere İlişkin Tarih Tablosu

Firma	Deklare tarihi	Uygulama tarihi
Toplantı Kararı (7.6.1999)	15.6.1999	1.7.1999 (Divapan için 10.7.1999)
ÇAMSAN	17.6.1999	1.7.1999
YONGAPAN	25.6.1999	1.7.1999

⁸ Yongapan 1999 yılından itibaren Dolar bazında fiyatlamaya sistemine geçmiştir. Tabloda verilen fiyatlar Merkez Bankası'nın o döneme ilişkin satış kurları esas alınarak hesaplanmıştır.

YILDIZ	21.6.1999	1.7.1999
SFC	-	1.7.1999
DIVAPAN	1.7.1999	10.7.1999

1860

Tablo:23 İlgili Belgelere İlişkin Fiyat Tablosu

Ebat (cm)	ÇAMSAN	YONGAPAN*	SFC	YILDIZ	DİVAPAN
	100	97	97	97	94
183*366	10.130.000		9.830.000		
210*280	8.895.000		8.640.000	8.600.000	8.500.000
222*280		9.920.000			

Tablo:24 İlgili Belgelere İlişkin Fiyat Tablosu

Ebat (cm)	Baz Fiyat (100)	97 Endeksi	94 Endeksi
183*366	10.130.000	9.826.000	9.522.000
210*280	8.895.000	8.626.000	8.360.000
222*280	9.400.000	9.119.000	8.837.000

1870

-Diğer yandan 28.7.1999 tarihli Çamsan iç yazışmasında; "... Bu vesileyle Yongapan A.Ş.'nin yeni açıkladığı kur ve ilave verdiği %5'lik iskonto Çamsan A.Ş. fiyatlarının sadece %3 altında kalmıştır. Bu fiyatlarla MDF'ciler toplantısında verdiği sözü bu ay da devam ettirmiş olup, piyasada fazla bir etki yaratmayacağını tahmin ediyoruz..." ifadeleri kullanılmıştır. Aynı anlaşmanın Çamsan'ın 15 Haziran'da yeni fiyat listesini deklare edeceğine ilişkin maddesine göre, Çamsan 17.6.1999'da Divapan'a listeyi fakslemiştir. 10.6.1999 tarihinde Yıldız MDF, 1.7.1999'da yeni listeye geçeceğini ilan etmiştir. 21.6.1999'da ise, Yıldız MDF Yönetim Kurulu Başkanı, fiyatlarını Yongapan eski Genel Müdürü ve Divapan Yönetim Kurulu Üyesi'ne göndermiştir. Divapan Yönetim Kurulu Üyesi'nin aynı anlaşmanın imzalandığı toplantıya ilişkin notları ilgili anlaşmayı teyit etmektedir.

1880

-Çamsan'da, 14.9.1999 tarihinde MDF toplantısının yapılmış olduğu, Çamsan'ın diğer MDF üreticilerini davet ettiği yazılardan ve katılımcıların notlarından anlaşılmaktadır.

1890

-Öte yandan belgelerden MDF üreticilerinin toplantılarından diğer Dernek üyelerinin de haberdar olduğu ve toplantı sonuçlarından Dernek'e bilgi verildiği anlaşılmaktadır. Nitekim 8.4.1999 tarihli belgede yer verilen ve Dernek Genel Sekreteri tarafından düzenlenen toplantı özet raporunda "MDF üreticilerinin bir araya gelerek MDF üretimi ile ilgili değerlendirme toplantısı yapılması hususunda mutabık" kalındığı ve bu toplantının "Dernek koordinatörlüğünde gelecek hafta gerçekleştirilmesi"nin beklendiği ifade edilmiştir. Bu toplantının 27.4.1999 tarihinde Yongapan merkezinde yapılacağı bildirildiği belgede yer alan davetiyede "Yonga Levha Üreticileri Dernek Başkanlığı tarafından 27 Nisan 1999 tarihinde..." düzenlendiği belirtilmiştir. Davetiye MDF üreticilerinin yanı sıra Dernek Başkanına da gönderilmiştir. 29.04.1999 tarihli Dernek Genel Sekreteri tarafından düzenlenen toplantı özet raporunda SFC temsilcisinin, söz konusu MDF toplantısı hakkında ayrıntılı bilgi verdiği belirtilmiştir.

-22.3.2001 tarihinde Dernek tarafından organize edilen toplantıya ilişkin belge ise soruşturma döneminde dahi rakipler arasında MDF fiyatlarının konuşulduğunu gösterir niteliktedir.

1900 Öneriştirma ve soruşturma doneminde elde edilen belgelerden, MDF üreticilerinin 27.4.1999, 25.5.1999, 7.6.1999 ve 14.9.1999 tarihlerinde toplanarak MDF satış fiyatını belirledikleri anlaşılmaktadır. Bunların dışında fiyat listelerine bakıldığında ise uygulama tarihlerinin hemen hemen aynı olduğu gorlmektedir.

Tablo:25 Firmaların Fiyat Listelerinin Uygulama Tarihleri

Firma	Uygulama Tarihi	Uygulama Tarihi	Uygulama Tarihi	Uygulama Tarihi	Uygulama Tarihi	Uygulama Tarihi
ÇAMSAN	1.12.1999	1.2.2000	1.4.2000	1.6.2000	1.7.2000	1.9.2000
SFC	1.12.1999	1.2.2000	1.4.2000	1.6.2000	1.7.2000	5.9.2000
YILDIZ	8.12.1999	7.2.2000	24.3.2000	1.6.2000	3.7.2000	4.9.2000
DIVAPAN	1.12.1999	1.2.2000	1.4.2000	1.6.2000	1.7.2000	1.9.2000
YONGAPAN	-	-	1.4.2000	1.6.2000	1.7.2000	-

1.2. Yrtlen Soruşturmaya İlişkin Diğer Unsurlar

1910 Yukarıda da belirtildiği üzere fiyat tespitinin yapıldığı anlaşmalara soruşturma konusu teşebbüslerin zaman zaman uydukları gozlemlenmiş olsa da, her teşebbüsün her anlaşmadaki karara sadık kaldığı soylenemeyecektir. Üstelik soruşturma sürecinde yer verilen belgelerin 8 yıllık bir süreyi kapsadığı düşünüldüğünde kararlara uyumun sınırlı bir düzeyde kaldığı gorlmektedir. Ancak teşebbüslerin bir araya gelmek suretiyle hem fiyat hem de yeni fiyatın uygulanma tarihini tespit ettikleri dikkate alınmalıdır. Soz konusu yaklaşım ise teşebbüslerin piyasaya “birlikte zam yapıyoruz” işaretini vermesi açısından önem taşımakta olup bu çerçevede soruşturma tarafı teşebbüslerin rekabeti kısıtladığını belirtmek gerekecektir.

1920 Bu çerçevede yukarıda yer verilen 1.3.2001 tarihli belge (Belge 63), teşebbüslerin haklarında neraştırma yapılmakta olduğunu bilmelerine (neraştırma sürecinde raportörler ilgili teşebbüslerin bir otelde yaptıkları 24.1.2001 tarihli toplantıya da katılmışlardır.) ve ihlalin tespit edilmesi halinde “Rekabet Yasası bizi batırır” diyecek kadar durumun bilincinde olmalarına (Belge 46) rağmen hl yonga levha fiyatı ve satış koşullarını (ham sunta, B/B, D/D fiyat ve vadeleri) tespit ettiklerini gostermesi bakımından önemli bir belgedir. Bir başka deyişle, anılan belge hem yapılan eylemi, hem de bunun ne kadar açık bir şekilde yapıldığını ortaya koymasına bakımından önem taşımaktadır.

1930 Divapan Yönetim Kurulu yesi’nin Dernek tarafından organize edilen 3.3.1999, 20.6.2000 ve 26.7.2000 tarihli toplantılara ilişkin tuttuğu notlardan, fiyat ve vade koşullarının belirlendiği anlaşılmaktadır. Divapan Yönetim Kurulu yesi’nin 2.10.1999 tarihli toplantıya ilişkin notlarında da benzer biçimde fiyat ve vade koşulları yer almakta olup, 2.10.1999 tarihli belge Yongapan eski Genel Müdür Yardımcısı’nın aynı toplantıya ilişkin notlarındaki fiyatların aynısıdır.

1940 Dernek Genel Sekreteri’nin 1.3.2000 tarihinde yapılan toplantıya ilişkin notlarında geçen toplantılarının Rekabet Kurulu’na, Odalar Birliği tarafından

1950 şikayet edilmesi durumunda “*hep bir ağızdan cevap yazılacağı*”nın belirtilmesi, Dernek’in olası şikayetten ve söz konusu eylemin Rekabet Kanunu’na aykırı olabileceğinden haberdar olduğunu ve Rekabet Kurulu’na cevap verilmesini koordine etmeye girişeceğini ortaya koymaktadır. Yine aynı kişinin söz konusu toplantıya ilişkin notlarında geçen “*Tatbik olmuş olması lazım. 3-5 gün mal yollamayın. Bayramdan sonra bir tek bu liste uygulanacak.*” ibaresi toplantılarda belirlenen fiyatların uygulanmasını takip edildiğini ve bu konuda önlem alındığını göstermektedir. Notlardan Yıldız MDF Yönetim Kurulu Başkanı’nın toplantıda “*...kendi içimizde bir sorgulama yapıp kanaatkar olalım. Fiyatları belli bir oranda tutalım...*” ifadesini kullandığı görülmektedir. Divapan Yönetim Kurulu Üyesi’nin aynı toplantıya ilişkin notları da Rekabet Kurumu’ndan savunma istenirse hemen cevap verilmemesi kararının alındığını teyit etmektedir.

1960 Elde edilen belgelerden, belirli aralıklarla yapılan toplantılarda fiyat ve vade koşullarının belirlendiği açıkça görülmektedir. Dernek Genel Sekreteri tarafından düzenlenen toplantı özet raporlarından ve katılımcıların notlarından da, yonga levha fiyatının belirlenmesi, bölgesel bazda toplantı yapılması yönünde de kararlar alındığı anlaşılmaktadır.

1970 Bölgesel toplantılara ilişkin ilginç bir örnek olan 13.10.1998 tarihinde yapılması planlanan İstanbul Grubu toplantısına gelen Yongapan temsilcisinin sadece dinleyici olarak katılmak üzere görevlendirildiğini ve karar alma yetkisinin olmadığını belirtmesi üzerine toplantının iptal edildiği anlaşılmaktadır. Aynı nedenle Ankara Grubu toplantısı da iptal edilmiş, diğer bölgesel toplantıların yer ve zamanları da tespit edilememiştir. Bu olay üzerine, Dernek Başkanı 15.10.1998 tarihinde tüm teşebbüslere yazdığı yazıda “*müşterek karar alamama noktasına*” gelindiğinden, “*teşebbüs sahiplerinin ya da kendi adlarına karar verebilecek tam olarak temsile yetkili, sözü ve kararları teşebbüsü bağlayabilecek temsilcilerin toplantıya katılmasını*” rica etmiştir.

1980 Elde edilen diğer belgelerde de Dernek tarafından organize edilen toplantılarda yonga levha fiyatının konuşulduğu ve ilgili belgelerden toplantılarda alınan kararların uygulanmasının kontrolü için de, anlaşmalara taraf olan teşebbüslerin birbirlerine fiyat listeleri faksladıkları görülmektedir. Üstelik Dernek Genel Sekreteri’nin toplantı notlarında yer alan “*Levhaya zam yaparsanız rekabet yasası ve tüketici dernekleri bizi batırır. Belli bir rakama %2 koyarak açık vermeden devam.*” ifadesi rekabet ihlallerinin bilinçli olduğunu göstermektedir.

1990 Soruşturma kapsamında elde edilen belgeler incelendiğinde, ortada 1993 yılından başlayan ve günümüze kadar geçerliğini kaybetmeyen bir esas anlaşma (çerçeve anlaşma) ile bunun detayları olarak kabul edilebilecek, kısa süreler için geçerli olmak üzere fiyat ve diğer bazı koşulları belirleyen ve sonra, ülkedeki enflasyon ortamında güncelliklerini kaybettikçe yenilenen bir dizi mutabakatlar zinciri olduğu görülmektedir. Bunlara soruşturulan teşebbüslerden çoğunluğu muntazaman katılmıştır. Bu bakımdan Rekabet Kurulu, her bir olayı tek başına ele alıp bunlara katılanları belirlemek ve katılma sıklığı göz önüne alınarak ceza verilmesi gibi bir yaklaşımı benimsememektedir. Bu tür uzun süreli kartel davalarında, ihlalin esas

2000 anlaşma ile yapıldığı, sonraki yıllarda imzalanan veya sözlü olarak yapılan (çoğunluğu da belgelerle açıkça kanıtlanan) alt, ya da ikincil, anlaşma veya mutabakatları esas anlaşmanın yürütülmesi/uygulanmasına ilişkin ayrıntılar olarak değerlendirilmektedir. Bu bağlamda Rekabet Kurulu mevcut soruşturma çerçevesinde de benzer bir yaklaşım izlemiştir. Dolayısıyla “esas anlaşma” olarak nitelenen anlaşmanın temel niteliği, rekabet etmeme kastının çeşitli vesilelerle açıkça ortaya konması ve anlaşmanın yonga ve lif levha sektöründe rekabeti sekiz yılı aşan uzun bir süre boyunca sürekli yok etmiş bulunmasıdır. Bu noktadan hareketle soruşturulan bütün teşebbüslere ceza verilmesinin yerinde olduğu görülmüştür. Ancak, gerek önaraştırma gerekse soruşturma evrelerinde istenen her bilgi ve belgeyi Soruşturma Heyeti’ne vermekle yasalara saygılı bir teşebbüs olduğunu kanıtlayan Divapan’ın gösterdiği tutum hafifletici neden olarak göz önünde bulundurulmuştur. Ayrıca, elde edilen belgelerden Orma’nın kartel sürecinde aktif rol oynadığı görüldüğünden, bu husus ağırlaştırıcı neden olarak dikkate alınmıştır.

2010 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi belirli bir mal ve hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birlikleri kararlarının hukuka aykırı olduğunu belirtmektedir. Bu maddenin (a) bendinde ise “mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kâr gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi” yasaklanmıştır. Bilindiği gibi Rekabet Hukuku çerçevesinde anlaşma kavramı herhangi bir şekil şartına bağlanmamış olup bir anlaşmanın kabulü için tarafların aynı yöndeki irade beyanları yeterli görülmektedir. Bu kapsamda yukarıda yer verilen toplantılara ilişkin belgelerde soruşturma tarafı

2020 teşebbüslerin yonga ve lif levha fiyatlarını aralarında anlaşmak ve düzenli toplantılar yapmak suretiyle belirledikleri anlaşılmıştır. Söz konusu eylem ise 4. maddenin (a) bendi çerçevesinde bir ihlal olarak değerlendirilmelidir. Ancak Kurul karar verirken, fiyat tespitinin 4054 sayılı Kanun’a aykırılık teşkil ettiğini bildikleri, özellikle 2000 ve 2001 yıllarında haklarında önaraştırma yapıldığından haberdar oldukları bir zamanda bile teşebbüslerin eyleme devam etmelerini göz önünde bulundurmıştır. Yine Kurul, önaraştırma döneminde yapılan 24.1.2001 tarihli toplantıda, Kurum raportörlerinin katılmasından önceki ya da sonraki bölümde “*Rekabet Kurumu tarafından yapılacak denetlemelerde herkesin dikkatli davranması, yazılı kayıtların imhası ve yapılacak beyanlara dikkat edilmesine*” karar verilmesi unsurunu da

2030 dikkate almıştır.

Öte yandan, anlaşmalara ilişkin olarak bildirim yapılmaması da Kurul tarafından değerlendirilmiştir. Bu çerçevede “esas anlaşmaya” ilişkin bildirim herhangi bir zamanda yapılmamış olmasıyla ilgili olarak; rekabet etmeme kararlılığı ve yaptıkları ihlalin bilinci içinde, “*Rekabet Kurumu’na bir ağızdan cevap vermek*” gibi kanuna aykırı biçimde bilgi saklama niteliğinde eylemleri göze alan teşebbüslerin kurdukları karteli bildirmelerini beklemenin anlamlı olmayacağına karar verilmiş ve teşebbüslere bu bağlamda bir ceza verilmesine gerek olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

2040

J. SONUÇ

Önaraştırma ve soruşturmaya ait tüm savunma, ek savunma, sözlü savunma tutanakları, raporlar, Danıştay'ın iptal kararları, tüm dosya münderecatında yer alan bilgi ve belgelerin incelenmesi sonucunda;

- 2050 **1.** Yonga levha ve/veya lif levha (MDF) piyasasında faaliyet gösteren;
- Divapan Entegre Ağaç Panel San. ve Tic. A.Ş.,
 - Orma Orman Mahsulleri İntegre San. ve Tic. A.Ş.,
 - SFC Entegre Orman Ürünleri San. Tesisl. ve Tic. A.Ş.,
 - Yıldız Sunta MDF Orman Ürünleri San. Tesisl. ve Tic. A.Ş.'nin
- 2060
- Çamsan Ağaç San. ve Tic. A.Ş.,
 - Dekor Orman Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.,
 - Devrektaş Devrek Orman Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.,
 - Düzsan Düzce Birlik Orman Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.,
 - Kastamonu Entegre Ağaç San. ve Tic. A.Ş.,
 - Mastaş Mudurnu Abant Sunta San. ve Tic. A.Ş.,
 - Yontaş Yonga Levha San. ve Tic. A.Ş. ile birlikte

sektör sorunlarını görüşmek üzere organize ettikleri aylık toplantılarda ve/veya bu toplantıların dışında zaman zaman bir araya gelmek ve bu toplantılarda yonga levha ve/veya MDF'nin satış ve vade koşullarını belirlemek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiklerine,

2. Bu nedenle 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca,

- 2070 **a)** - SFC Entegre Orman Ürünleri San. Tesisl. ve Tic. A.Ş.,
- Yıldız Sunta MDF Orman Ürünleri San. Tesisl. ve Tic. A.Ş.'nin

takdiren 2000 yılı net satışlarının %1'i (yüzde biri) oranında ve ayrı ayrı olmak üzere:

- 2080
- SFC Entegre Orman Ürünleri San. Tesisl. ve Tic. A.Ş.'nin 151.623,02.- YTL (yüzebirbinaltıyüzyirmiüç YTL, iki Ykr),
 - Yıldız Sunta MDF Orman Ürünleri San. Tesisl. ve Tic. A.Ş.'nin 223.560,13.- YTL (ikiyüzyirmiüçbinbeşyüzaltmış YTL, onüç Ykr)

idari para cezası ile cezalandırılmalarına,

b) Divapan Entegre Ağaç Panel San. ve Tic. A.Ş.'nin; soruşturma sürecinde gösterdiği tutum ve davranışları hafifletici neden olarak dikkate alınmak suretiyle, takdiren 2000 yılı net satışlarının %0,50'si (binde beşi) oranında 85.988,71.- YTL (seksenbeşbindokuzyüzseksensekiz YTL, yetmişbir Ykr) idari para cezası ile cezalandırılmasına,

- 2090 **c)** Orma Orman Mahsulleri İntegre San. ve Tic. A.Ş.'nin; soruşturma raporunda yer verilen hususlar ağırlaştırıcı neden olarak dikkate alınmak suretiyle, takdiren 2000 yılı net satışlarının %1,5'i (binde onbeşi) oranında

05-85/1181-335

333.609,93.- YTL (üçyüzotuzüçbinaltıyüzdokuz YTL, doksanüç Ykr) idari para cezası ile cezalandırılmasına,

3. 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesi uyarınca, yukarıda belirtilen ihlal eylemlerine son verilmesi ve ihlalden önceki rekabet ortamının sağlanması gereğinin, ilgili teşebbüslere bildirilmesine

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.